Univerzita Palackého v Olomouci

Fakulta tělesné kultury

Fakulta
tělesné kultury

MOŽNOSTI A ZPŮSOBY REALIZACE POŽÁRNÍHO SPORTU

Bakalářská práce

Autor: Vendula Bartošová

Studijní program: Tělesná výchova se zaměřením na vzdělávání a ochranu obyvatelstva

Vedoucí práce: prof. Ing. Pavel Otřísal, Ph.D., MBA

Olomouc 2024

Bibliografická identifikace

Jméno autora: Vendula Bartošová

Název práce: Možnosti a způsoby realizace požárního sportu

Vedoucí práce: prof. Ing. Pavel Otřísal, Ph.D., MBA

Pracoviště: Katedra aplikovaných pohybových aktivit

Rok obhajoby: 2024

Abstrakt:

Bakalářská práce se zabývá možnostmi a způsoby realizace požárního sportu. Cílem práce bylo specifikovat možnosti prosazení požárního sportu jako plnohodnotné sportovní disciplíny. V teoretické části jsou vymezeny pojmy požární ochrana, hasičský záchranný sbor, požární sport a s ním spojená historie, jeho disciplíny, Hra Plamen a financování požárního sportu. Praktická část je zaměřena na historický vývoj požárního sportu v České republice a Rusku, analýzu úspěchů české reprezentace v požárním sportu, rozborem počtu zaregistrovaných členů v požárním sportu u dobrovolných hasičů a finanční podporu požárního sportu. Získané výsledky byly v této bakalářské práci okomentovány, hodnoceny a následně byly navrženy způsoby, jak tuto problematiku požárního sportu jako takovou zlepšit.

Klíčová slova:

Požární sport, disciplíny požárního sportu, Česká republika, Rusko, historický vývoj, děti

Souhlasím s půjčováním práce v rámci knihovních služeb.

Bibliographical identification

Author: Vendula Bartošová

Possibilities and ways of implementing fire sport

Supervisor: prof. Ing. Pavel Otřísal, Ph.D., MBA
Department: Department of Adapted Physical Activities
Year: 2024

Title:

The bachelor thesis deals with the possibilities and ways of realization of fire sport. The aim of the thesis was to specify the possibilities of promoting fire sport as a full-fledged sport discipline. The theoretical part defines the concepts of fire protection, fire brigade, fire sport and its history, its disciplines, the Flame Game and the financing of fire sport. The practical part is focused on the historical development of fire sport in the Czech Republic and Russia, analysis of the achievements of the Czech national team in fire sport, analysis of the number of registered members in fire sport in volunteer firefighters and financial support of fire sport. The results obtained in this bachelor thesis were commented, evaluated and then ways to improve this issue were suggested.

Keywords:
Fire sport, disciplines of fire sport, Czech Republic, Russia, historical development, children

I agree the thesis paper to be lent within the library service.

Prohlašuji, že jsem tuto práci zpracovala samostatně pod vedením prof. Ing. Pavla Otřísala, Ph.D., MBA, uvedla všechny použité literární a odborné zdroje a dodržovala zásady vědecké etiky.

V Olomouci dne 18. března 2024

.....

Děkuji vedoucímu práce panu prof. Ing. Pavlu Otřísalovi, Ph.D., MBA, za odborné vedení a cenné rady.

OBSAH

Obsah 7
SEZNAM ZKRATEK 9
1 Úvod 10
2 Přehled poznatků 12
2.1 Požární ochrana 12
2.1.1 Historie požární ochrany 12
2.1.2 První hasičský sbor 12
2.1.3 Hasičský záchranný sbor v současné době 13
2.2 Požární sport 16
2.2.1 Historie požárního sportu 16
2.2.2 Soutěžní kategorie a disciplíny požárního sportu 17
2.2.3 Hra plamen 24
2.2.4 Financování požárního sportu 27
3 Cíle 28
3.1 Výzkumné otázky 28
4 Metodika 29
4.1 Metody sběru dat 29
4.2 Statistické zpracování dat 29
5 Výsledky 30
5.1 Vznik a vývoj požárního sportu v Rusku 30
5.1.1 Vznik a vývoj požárního sportu v České republice 32
5.2 1. výzkumná otázka 37
5.3 2. výzkumná otázka 44
5.4 3.výzkumná otázka 45
5.5 4. výzkumná otázka 46
5.6 Finance v požárním sportu v ČR 47
6 Analýza současného stavu aktuálních problémů 49
6.1 Kapitola k vývoji požárního sportu v Rusku a Česku 49
6.2 Kapitola k první výzkumné otázce 49

6.3 Kapitola k druhé výzkumné otázce 50
6.4 Kapitola ke třetí výzkumné otázce 50
6.5 Kapitola ke čtvrté výzkumné otázce 51
6.6 Kapitola k financím v požárním sportu v ČR 51
7 Návrhy pro rozvoj oboru 53
7.1 Návrhy pro rozvoj v oblasti požárního sportu 53
7.2 Návrhy pro rozvoj vzdělávání obyvatelstva 54
8 Závěr 56
9 Souhrn 57
10 Summary 58
11 Referenční seznam 59
11.1 Seznam obrázků 63
11.2 Seznam tabulek 63

SEZNAM ZKRATEK

CTIF – International association of fire and rescue services

ČAS – Český atletický svaz

ČSSR – Československá socialistická republika

ČSR – Československá republika

ČR – Česká republika

FA – Fotbalová asociace

HZS – Hasičský záchranný sbor

IZS – Integrovaný záchranný systém

JPO – Jednotka požární ochrany

ME – Mistrovství Evropy

MS – Mistroství světa

MŠMT – Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

MV – Ministerstvo vnitra

GŘ – Generální ředitelství

SH ČMS – Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska

SSSR – Svaz sovětských socialistických republik

TFA – Toughest Firefighter Alive – česky – Nejtvrdší hasič přežívá

1 ÚVOD

Požární sport je unikátní disciplína, která kombinuje fyzickou zdatnost, taktické dovednosti a hluboké porozumění pro požární bezpečnost.

V současném světě, který čelí častějším a intenzivnějším požárům způsobeným klimatickými změnami a lidskými aktivitami, nabývá požární sport ještě většího významu. Otázky spojené s požáry se stávají stále palčivějšími, ať už jde o strategie pro jejich prevenci, rychlou a efektivní reakci hasičů, nebo zlepšení technologií a technik, které pomáhají v boji s touto život ohrožující silou. Tím, že se vybrané skupiny obyvatelstva zabývají požárním sportem, tak se dotýkají i těchto aktuálních témat a hledají způsoby, jak zlepšit připravenost a dovednosti hasičů, kteří čelí nebezpečí požárů každý den.

V dnešní době je tedy nejen důležité rozvíjet dovednosti a schopnosti hasičů prostřednictvím požárního sportu, ale také se zaměřit na inovativní přístupy k prevenci požárů a zlepšení reakčních mechanismů. To zahrnuje nejen tradiční tréninkové metody a soutěžní disciplíny, ale také využití moderních technologií a analýz dat k identifikaci trendů v požárních událostech a příčinách jejich vzniku.

Důležitou součástí požárního sportu je i vzdělávání a osvěta veřejnosti o požární bezpečnosti. Zlepšení informovanosti občanů o rizicích požárů a správných postupech v případě jejich vzniku může snížit počet požárů a minimalizovat jejich dopady. Požární sport může sloužit jako prostředek k propagaci těchto zásad prostřednictvím soutěží, veřejných akcí a programů pro mládež, které nejenže podporují fyzickou aktivitu, ale také vzdělávají o důležitosti požární prevence a bezpečnosti.

Vzhledem k rostoucí komplexitě a závažnosti požárů je nezbytné, aby byla přijímána opatření, která povedou k neustálému zdokonalování postupů a hledání nových přístupů k jejich řešení. Požární sport je možné chápat jako prostředek, jak rozvíjet dovednosti hasičů a zároveň posilovat povědomí veřejnosti o požární bezpečnosti. Je třeba si již v úvodu uvědomit, že prevence a rychlá a efektivní reakce na požáry jsou klíčové pro ochranu lidských životů a majetku. S touto výzvou před sebou musíme hledat nové cesty a inovativní přístupy, jak dosáhnout bezpečnější budoucnosti pro všechny.

V posledních letech jsme i v České republice (ČR) svědky stále extrémnějších počasí a rozsáhlejších požárů, které ohrožují životy, majetek a životní prostředí. Z tohoto důvodu je nezbytné nejen posilovat schopnosti a dovednosti hasičů, ale také investovat do výzkumu a vývoje nových technologií, které mohou pomoci v boji s požáry. To zahrnuje například vylepšené monitorovací systémy, lepší komunikační technologie pro rychlou koordinaci zásahových týmů nebo inovativní metody ochrany lesních oblastí před požáry. Společným úsilím a inovacemi

můžeme dosáhnout pokroku v ochraně proti požárům a snížit jejich devastující dopady na společnost a životní prostředí.

Téma spojené s požárním sportem jsem si vybrala, jelikož je mi tento sport už od malička blízký. V České republice (ČR) se zvýšila jeho popularita a věnují se mu tisíce lidí v kterémkoli věku, avšak stále se najde někdo, kdo dokáže tvrdit, že požární sport není sport.

2 PŘEHLED POZNATKŮ

2.1 Požární ochrana

Požární ochrana, jako souhrn opatření, díky kterému je možné zabránit vzniku požáru, výbuchu s následným požárem a ohrožení osob, zvířat a majetku. Tento souhrn zahrnuje organizační, technické a stavební opatření. Jedná se například o zabezpečení potřebné požární techniky a její správné označení, vytvoření požární poplachové směrnice nebo také provádění pravidelných kontrol. Tyto prostředky vycházejí z požadavků předpisů a norem v oboru požární bezpečnosti. Jeden z nejdůležitějších předpisů je zákon č. 133/1985 *Sb. České národní rady o požární ochraně*, který upřesňuje:

Každý je povinen počínat si tak, aby nezavdal příčinu ke vzniku požáru, neohrozil život a zdraví osob, zvířata a majetek; při zdolávání požárů, živelních pohrom a jiných mimořádných událostí je povinen poskytovat přiměřenou osobní pomoc, nevystaví-li tím vážnému nebezpečí nebo ohrožení sebe nebo osoby blízké anebo nebrání-li mu v tom důležitá okolnost, a potřebnou věcnou pomoc (Zákon č. 133/1985 Sb.,).

2.1.1 Historie požární ochrany

Již v dávné historii se tvrdilo, že oheň byl vždy dobrý sluha, ale zlý pán. O tomto přísloví se přesvědčili naši předkové v době vzniku měst, kdy se při stavbě domů používaly hořlavé materiály, například dřevo, proutí, sláma apod. První opatření k předcházení vzniku požárů a následné likvidaci vzniklého ohně, pramení ze 14. století. V této době se v Praze také vytváří první požární řád, který nesl název „O pořádku při hašení ohně“. Ten nařizoval různým skupinám podle povolání povinnosti při hasebních a likvidačních pracích. Dnes bychom tyto povinnosti pojmenovali jako osobní a věcnou pomoc. V 17. století se s vytvářením prvních požárních řádů pokračovalo, ty se orientovaly na hašení určitých míst za pomocí různých prostředků. Například tzv. džberovce, parní stříkačce nebo ruční trakařové stříkačce (Szaszo, 2010).

Dalším důležitým řádem požární ochrany byl „*Řád k hašení ohně pro města zemské, městečka a dědiny Markrabství moravského“* a „*Řád ohně pro království České*“. Tyto řády vznikaly za dob vlády Marie Terezie a později Josefa II., tedy 2. polovina 18. století. Zde se císařovně podařilo sjednotit požadavky na předcházení požárů a jejich hlášení (Szaszo, 2010).

2.1.2 První hasičský sbor

Kvůli vzrůstajícímu nebezpečí požáru, a to hlavně v průmyslu, bylo potřeba, aby vznikla skupina odborníků na hašení požárů. Na našem území, konkrétně v Zákupech a Liberci, byl mezi

lety 1854 až 1861 vytvořen první sbor dobrovolných hasičů, avšak německý. První český sbor dobrovolných hasičů byl založen Karlem Krohnem ve městě Velvary, a to v roce 1864. Následovalo zakládání hasičských sborů v dalších městech a obcích, například v Kolíně, Táboře, Kutné Hoře atd. Kolem roku 1870 bylo v české zemi zaznamenáno 20 dobrovolných hasičských sborů. O několik let později se jejich počet zvedl na 107 (Szaszo, 2010).

Jelikož se zvýšilo množství vzniklých požárů, a to především ve velkých městech, sbory dobrovolných hasičů takové zatížení nezvládaly a bylo nutno je posílit. Proto se objevily návrhy k vytvoření profesionálních hasičských sborů. První sbor profesionálních hasičů Českých zemích byl založen v Praze roku 1853. Následně se přidala města jako Plzeň, České Budějovice či Brno (Szaszo, 2010).

V pozdějších letech, kdy se zvýšilo ohrožení státu a bylo nutné zdokonalit jeho obranu, se vydal zákon č. 82/1935 *Sb., o ochraně a obraně proti leteckým útokům* a dále to byl zákon č. 184/1937 *Sb., o branné výchově.* Ten měl zajistit tělesnou zdatnost, rozvíjet mravní vlastnosti, znalosti a dovednosti obyvatel potřebné k obraně státu. Avšak průlomovým právním předpisem byl zákon č. 30/1942 *Sb., o věcech požární ochrany*, který nahradil předchozí tři zemské zákony. Zahrnoval opatření, která sloužila požární ochraně k zajištění osobních a věcných prostředků před vznikem požáru a jeho likvidaci (Szaszo, 2010).

2.1.3 Hasičský záchranný sbor v současné době

Hasičský záchranný sbor, který je součástí tří základních složek Integrovaného záchranného systému (IZS), se řídí podle zákona č. 320/2015 *Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů.* Tento jednotný bezpečnostní sbor má za úkol chránit životy společně se zdravím obyvatel, jejich majetek, přírodu před požáry a jinými mimořádnými událostmi. Podílí se na bezpečnosti státu, plní a organizuje úkoly požární ochrany, ochrany obyvatelstva, krizového řízení, integrovaného záchranného systému, civilního nouzového plánování a dalších (Zákon č. 320/2015 Sb.,)

Organizační složení (Zákon č.320/2015 Sb.,):

a) generální ředitelství, v jehož čele stojí generální ředitel)
b) hasičské záchranné sbory krajů
c) záchranný útvar (Hlučín)
d) škola (Střední odborní škola požární ochrany a Vyšší odborná škola požární ochrany ve Frýdku-Místku)

Do základních povinností příslušníků a zaměstnanců hasičských sborů spadá iniciativa a dbalost společně se zdvořilostí, aby jiné osobě nebyla způsobena jakákoliv bezdůvodná újma.

K řízení ve věcech služebního poměru bezpečnostního sboru je určen zákon č. 361/2003 *Sb. o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů.* Dalším důležitým zákonem je zákon č. 239/2000 *Sb. o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů.* Ten vymezuje složky integrovaného záchranného systému a jejich působnost. Poté určuje práva a povinnosti právnickým a fyzickým osobám při přípravě na mimořádné události, při záchranných či likvidačních pracích. Dále také při ochraně obyvatelstva před a po dobu vyhlášení krizových stavů (Zákon č. 361/2003)

O požární bezpečnosti a poučení s hasicími přístroji, o požárech nebo hořlavých látkách nám říká vyhláška Ministerstva vnitra č. 246/2001 *Sb. o stanovení podmínek požární bezpečnosti a výkonu státního požárního dozoru* neboli vyhláška o požární prevenci (Vyhláška č. 246/2001 Sb.,) Dále je potřeba zmínit vyhlášku Ministerstva vnitra č. 247/2001 *Sb. o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany,* která se věnuje plošnému pokrytí jednotek požární ochrany, což znamená jejich rozmístění na základě nařízení orgánu kraje. Tato vyhláška dále stanovuje akceschopnost jednotky požární ochrany (JPO), její organizaci a jiná důležitá ustanovení související se zásadami při výjezdu k mimořádné události (Vyhláška č. 247/2001 Sb.,).

Jednotka požární ochrany

Jednotka požární ochrany je organizovaný útvar, který je tvořen hasičským personálem, vybavenou požární technikou a věcnými prostředky požární ochrany jako je například výbava automobilů, agregáty, požární příslušenství apod (Vyhláška č.247/2001 Sb.,).

Jednotka požární ochrany se podle náplně práce rozděluje na dvě řízení, organizační řízení a operační řízení:

Systém velení a řízení

Organizačním řízením se rozumí činnost k dosažení stálé organizační, technické a odborné způsobilosti sil a prostředků požární ochrany k plnění úkolů jednotek PO. Tímto se rozumí činnost související s udržováním a zvyšováním odborné a fyzické způsobilosti hasičů (školení, výcvik), údržbou požární techniky a dalších prostředků požární ochrany apod (Vyhláška č. 247/2001 Sb.,).

Operačním řízením se rozumí činnost od přijetí zprávy o vzniku požáru nebo jiné mimořádné události až po návrat sil a prostředků na místo stálé lokace. Do těchto činností se

zahrnuje výjezd jednotky PO, jízda na místo zásahu, provádění záchranných, resp. likvidačních, prací apod (Vyhláška 247/2001 Sb.,).

V České republice lze rozdělit jednotky požární ochrany na profesionální a dobrovolné. Dále se člení na veřejné, které jsou finančně zajišťovány z veřejných prostředků a na jednotky podnikové, jenž jsou financovány právnickou osobou, tedy majitelem podniku (Vyhláška č. 247/2001 Sb.,).

Kategorie jednotek požární ochrany

V souladu s Vyhláška č. 247/2001. Sb. jsou JPO děleny takto:

a) s územní působností zasahující i mimo území svého zřizovatele

JPO I – jednotka hasičského záchranného sboru s územní působností, doba výjezdu jsou 2 minuty a do 20 minut je doba jízdy z počátečního místa
JPO II – jednotka sboru dobrovolných hasičů obce, kdy jeho členové tuto službu vykonávají jako své hlavní nebo vedlejší povolání, doba výjezdu je 5 minut a s územní působností je doba jízdy z místa lokace do 10 minut
JPO III – jednotka sboru dobrovolných hasičů, jenž vykonávají službu v jednotce požární ochrany dobrovolně, doba výjezdu je 10 minut a s územní působností zpravidla do 10 minut z místa výjezdu

b) s místní působností zasahující na místo svého zřizovatele

JPO IV – jednotka hasičského záchranného sboru podniku, doba výjezdu jsou 2 minuty
JPO V – jednotka sboru dobrovolných hasičů vykonávající službu v jednotce požární ochrany dobrovolně, doba výjezdu je 10 minut
JPO VI – jednotka sboru dobrovolných hasičů podniku, doba výjezdu je 10 minut

A v neposlední řadě je potřeba zmínit vyhlášku Ministerstva vnitra č. 328/2001 *Sb. o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému.* V této vyhlášce se vyskytují zásady koordinace složek IZS při společném zásahu, např. koordinace na úrovni taktické, operační nebo strategické. Dále nás informuje o podrobnostech, které se týkají stupňů poplachů nebo o zpracování havarijního plánu (Vyhláška č. 328/2001 Sb.,).

2.2 Požární sport

Požární sport, jinak také nazýván hasičským sportem, je jedním z hlavních prvků všeobecné tělesné přípravy hasičů, zaměřené na udržení fyzické zdatnosti a rozvoj pohybových schopností. Díky svému charakteru se jedná o speciální činnosti, které odpovídají činnostem při zásahu. (Kulhavý, 2010) K tomu abychom je mohli zvládnout, je nutné spojit rychlost a obratnost, nebát se překážek, ani ohně, ani výšek (Hzscr.cz).

Škodová (2014, 2) požární sport vymezuje jako: „Zvyšování koordinace a fyzické připravenosti profesionálních hasičů, kterou potřebují pro výkon povolání. Dále je to sportovní odvětví, které přešlo z činnosti prověřovací a volnočasové do dynamicky se rozvíjejícího sportu. Požární sport spojuje atletickou přípravu spolu s pohybovými činnostmi vycházejících z činnosti hasičů zasahujících u mimořádných událostí. Tento sport rozvíjí fyzické schopnosti, koordinaci, psychickou odolnost, disciplinovanost a rozhodnost při řešení různých situací."

2.2.1 Historie požárního sportu

Počátky požárního sportu sahají do 40. let 20. století bývalého Sovětského svazu, kdy byl tento sport součástí sovětského systému tělesné výchovy (Veličko, et al., 1989).

Vznikl jako součást výcviku jednotek požární ochrany, který tak prověřoval odvahu, zvyšování rychlosti, obratnost a sílu. Průběžným výcvikem bylo zjištěno, že se cvičenci dovednosti nejlépe učí formou soutěží mezi sebou. Sem například patřilo oblékaní speciálních oděvů a výzbroje, přenášení hadic a jejich spojení v hadicové vedení, běh po úzké kladině, překonávání bariér a jiných překážek, výstup do výšek pomocí žebříků, hašení hořlavé kapaliny apod. Nejprve se jednalo o soutěž jednotlivců, poté se přešlo na kolektivní soutěž. V roce 1937 se v Moskvě konala první soutěž, do které byly zařazeny disciplíny požárního sportu. Ty se spolu se soutěžními prvky postupně vyvíjely až do dnešní podoby tohoto sportu (Veličko, et al., 1989).

Za průkopníka a zakladatele požárního sportu u nás je považován bývalý náčelník Hlavní správy požární ochrany České republiky Ing. Pavel Stoklásek, který byl průkopníkem vzniku požárního sportu v tehdejším Československu postaral už v roce 1967. Toto období se pokládá za bouřlivý rozkvět požárního sportu v tehdejším SSSR. Právě díky návštěvě SSSR se podařilo panu Stokláskovi načerpat mnoho informací a poznatků, které zajistily vytvoření požárního sportu u nás. Pod vedením pana Stokláska několik let fungovala reprezentace tehdejších hasičů z povolání (Kulhavý, 2010).

První start této reprezentace, který se skládal z hasičů z Prahy, byl v Leningradu v srpnu 1968. V roce 1969 v Amsterdamu a v roce 1970 v Polsku naši zem reprezentovali hasiči z Brna. Roku 1970 také proběhla první celostátní soutěž v požárním sportu v Čechách, také na Slovensku a v tehdejší ČSSR. V téhož roce bylo vrcholnými orgány požární ochrany ČSR a SSR rozhodnuto, že bude požární sport zařazen do výkonu služby všech profesionálních hasičů v bývalé ČSSR. Požární sport se tak stal součástí jejich odborné a fyzické přípravy (Kulhavý, 2010; SDH Nevojice, 2020).

2.2.2 Soutěžní kategorie a disciplíny požárního sportu

Soutěžní kategorie jsou podle pravidel požárního sportu rozděleny dle 3 kritérií. Jejich přehled je graficky uveden na schématu na obrázku 1 (Sbírka, 2018).

Obrázek 1

Schéma soutěžních kategorií podle pravidel požárního sportu

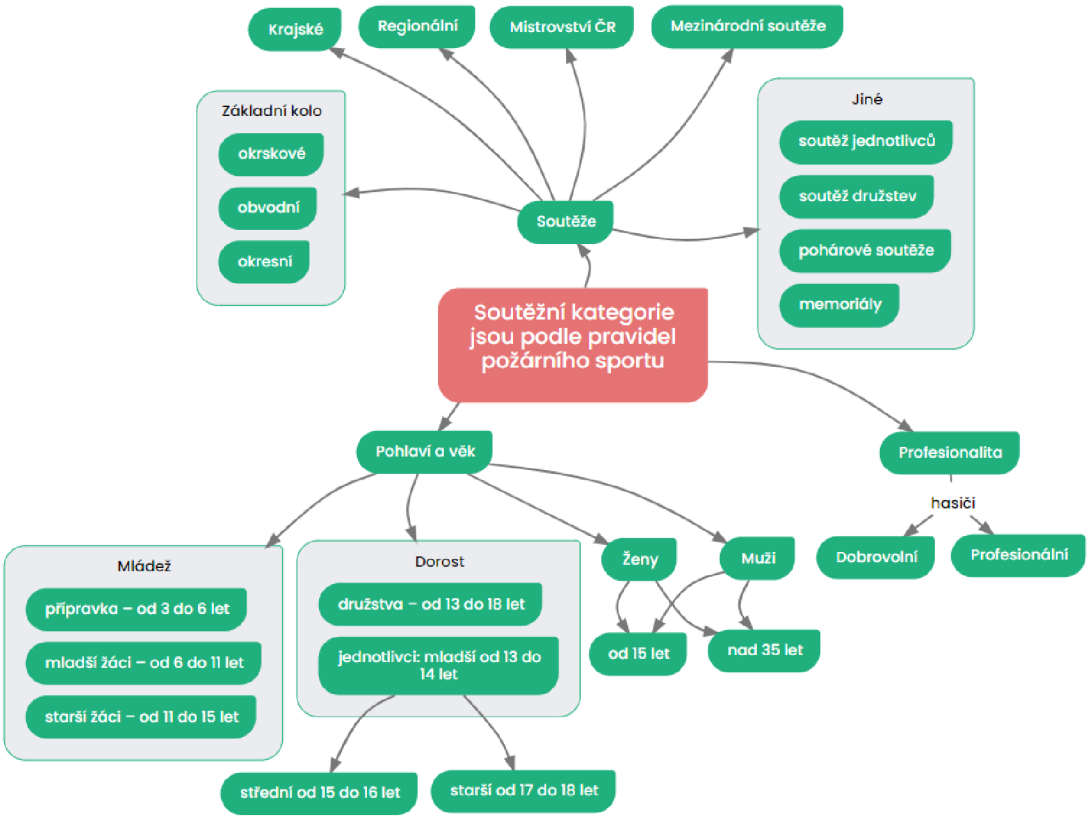

(vlastní zpracování v aplikaci ContextMinds)

Dále to jsou ligové závody, kterých je velké množství. Jedná se o ligové soutěže krajů či okresů, např. Zlínská liga, Jizerská liga, Olomoucká noční liga atd. Výsledky jednotlivých závodů v lize se započítávají do průběžného pořadí a po posledním závodě se vyhlásí celkový vítěz v daných kategoriích (Firesport, 2024).

Nejvyšší ligovou soutěží je Extraliga České republiky v požárním útoku, ve které se závodí pouze v kategorii mužů a žen. Má svá pravidla, neřídí se tedy Směrnicí hasičských sportovních soutěží pro muže a ženy. Tato liga se skládá ze čtrnácti soutěží, které se konají po celé České republice. Přihlásit se může i zahraniční družstvo. Dále je potřeba zmínit jednu z nejprestižnějších soutěží, a to Český pohár v běhu na 100 m s překážkami (Firesport, 2024). Co se týče mezinárodních soutěží, pořádá se mistrovství Evropy, mistrovství světa a mezinárodní olympiáda v disciplínách v CTIF (Firesport, 2024).

Kulhavý (2010, s.1) uvádí, že disciplíny požárního sportu napomáhají ke zvyšování odvahy, odolnosti, vůle, rozhodnosti, zvyšují orientaci a napomáhají i k rychlému a správnému řešení složitých situací při zásazích.

Požární sport se skládá ze čtyř disciplín, dvě jsou týmové a dvě individuální (Sbírka, 2018).

- výstup do 4. podlaží cvičné věže
- běh na 100 m s překážkami
- štafeta 4x100 m s překážkami
- požární útok

Výstup do 4. podlaží cvičné věže

Výstup do 4. podlaží cvičné věže je disciplínou pro jednotlivce. Závodník musí s žebříkem doběhnout k věži a následně se pomocí něho dostat do posledního okna. Na závodech se tato disciplína většinou běhá dvoukolově (Sbírka, 2018).

Žebřík je tvořen dvěma hliníkovými štěřinami po stranách, které spojuje třináct dřevěných příčlí. Na horní straně žebříku se nachází titanový nebo ocelový hák, který slouží k zavěšení žebříku do okna. Délka a hmotnost tohoto sportovního nářadí je dána pravidly požárního sportu (Sbírka, 2018).

Disciplína se nejčastěji běhá v obyčejné sportovní obuvi. Startuje se z bloků s tím, že se žádná část závodníka nesmí dotýkat prostoru před startovní čarou. Výjimkou jsou ruce položené na žebříku. Po odstartování musí závodník uběhnout 32,25 m. V této vzdálenosti se nachází věž. Prostor pod věží je tvořen směsí písku a pilin, které zmírňují dopad závodníka v případě pádu

a také pomáhají při „zápichu“. To je technika, při které se zabodne spodní část žebříku do země a umožní tak jeho rychlejší rotaci do svislé polohy, která umožňuje zavěšení do prvního okna (Sbírka, 2018).

Následuje lezecká část, závodník naskakuje na druhou příčli a poté ob jednu na čtvrtou, šestou a osmou. Poslední krok vychází na devátou příčli z té vykopává opačnou nohu na okenní parapet. Po zasednutí do okna vyhazuje žebřík o patro výše, vnější nohou se odráží z první příčle, vnitřní nohou od parapetu a naskakuje až na pátou příčli. Do druhého okna od této chvíle pokračuje opět ob jednu. Třetí úsek lezení se nese ve stejném duchu jako předchozí s tím rozdílem, že na konci závodník nezasedává, ale zaskakuje do okna. Podle pravidel se časomíra zastaví až v momentu, kdy závodník dopadne oběma nohama na podlahu v posledním podlaží (Sbírka, 2018).

Obrázek 2

Výstup do 4. podlaží cvičné věže

(Petr Andráško, 2020)

V ženské kategorii vypadá tato disciplína trochu jinak. Ženy na rozdíl od mužů žebřík nenesou od stratu, ale mají jej zavěšený v prvním okně. Startují tak klasicky z bloků a pro splnění disciplíny musí doběhnout k žebříku vylézt do druhého podlaží. Čas se stejně jako v mužské kategorii zastavuje v momentu, kdy závodnice dopadne oběma nohama na podlahu (Sbírka, 2018).

Tato disciplína se řadí mezi ty obtížnější, protože se zde uplatňuje síla, dynamika, obratnost a v neposlední řadě je tady také kladen velký důraz na techniku. Důkazem tomu je, že se této disciplíně v České republice věnují převážně jen profesionální hasiči (Hzscr.cz, 2018).

Běh na 100 m s překážkami

Běh na 100 m s překážkami je disciplína pro jednotlivce a společně s výstupem do 4. podlaží cvičné věže tvoří dvojboj. Při plnění této disciplíny musí běžec překonat několik překážek, spojit hadicové vedení a proběhnout cílem (Sbírka, 2018).

V rámci přípravy na disciplínu si běžec sám nachystá hadice na vyznačené místo a odchází na start. Nepoužívají se zde klasické hadice, které by byly schopny dopravovat vodu, ale pouze hadicové stuhy. Jiný člen týmu mu mezitím přichystá rozdělovač (Sbírka, 2018).

Závodník startuje z bloků a za opaskem si již od startu nese proudnici. První překážkou je 23 metrů od startu bariéra vysoká dva metry, v případě žen se jedná o pevnou překážku vysokou 0,8 m. Za barierou závodník uchopí dvě hadicové stuhy a běží s nimi k další překážce, kterou je kladina. Pro muže je kladina 1,2 m vysoká a pro ženy 0,8 m. Délka kladiny je v obou kategoriích stejná a to 8 m. Při sbíhání z kladiny závodník rozhazuje hadice a nechává si v rukou pouze koncovky, ty spojí k sobě (Hzscr.cz, 2018).

Obrázek 3

100 metrů s překážkami, muži

(SDH Nevojice, 2020)

V této fázi již závodník přibíhá k rozdělovači a chystá se na připojení jedné ze spojek na rozdělovač. S tím odhazuje i dříve spojené koncovky a běží směrem k cíli. V poslední fázi závodu už zbývá jen zapojit proudnici na poslední koncovku a proběhnout cílem (Sbírka, 2018).

Štafeta 4x100 m s překážkami

Jak už název napovídá štafeta 4x100 m s překážkami je týmovou disciplínou, které se účastní 4 závodníci. Závodník startuje z bloků s žebříkem podobně jako v případě výstupu do 4. podlaží cvičné věže. Žebřík má z důvodu, že první překážkou je 2,5 m vysoký domeček, na který musí závodník vylézt a přeběhnout jej, na konci seskočí dolů a běží k první předávce. V ženské kategorii se s žebříkem opět neběží, ten už je opřen o domeček a k bezpečnému dopadu z domečku se za něj umisťuje doplňující plošina, která je dlouhá 1 m a vysoká 0,9 m nad zemí (Sbírka, 2018).

Předávky probíhají klasicky jak můžeme znát například z atletické štafety. Jediným rozdílem je, že se zde nepředává štafetový kolík, ale místo toho proudnice. Druhý úsek je tvořen bariérou o výšce 2 m v mužské kategorii a v ženské překážkou o výšce 0,8m (Sbírka, 2018).

Třetí úsek začíná sebráním dvou hadic podobně jako u disciplíny běh na 100 m s překážkami. Závodník přebíhá kladinu opět v mužské kategorii 1,2 m vysokou a v ženské 0,8 m vysokou. Při sbíhání z kladiny závodník rozhazuje hadice a nechává si v rukou pouze koncovky, ty spojí k sobě. V této fázi již závodník přibíhá k rozdělovači a chystá se na připojení jedné ze spojek na rozdělovač. S tím odhazuje i dříve spojené koncovky a nasazuje proudnici, kterou musí zřetelně ukázat rozhodčímu kolem jehož probíhá. Po přeběhnutí může závodník proudnici odpojit a připravit se na poslední předávku (Sbírka, 2018).

Obrázek 4

4. úsek štafety u mužů, hašení

(Sdružení sportovních svazů ČR, 2021)

Čtvrtý úsek, divácky pravděpodobně nejatraktivnější, je hašení. Závodník musí ze země sebrat práškový hasicí přístroj a uhasit požár v nádobě o rozměrech 1,5 m a 1 m. Hořlavou směs v nádrži tvoří 30 l vody, 2 l petroleje a 0,25 l benzínu. Po sražení plamenů dobíhá do cíle (Hzscr.cz, 2018).

Požární útok

O požárním útoku se mluví jako o královské disciplíně požárního sportu a v naší zemi se jedná o disciplínu nejpopulárnější. Při této disciplíně se používají dva druhy terčů, a to sklopné a nástřikové. Sklopné terče se využívají častěji a České republice (ČR) se s nimi pořádá nespočet soutěží. Nástřikové terče se používají především při postupových kolech. Úkolem sedmičlenného družstva je pospojovat sací, dopravní a útočné vedení a proudem vody naplnit terče.

Před soutěžním pokusem má družstvo 5 minut na přípravu nářadí na základně. Po přípravě se družstvo seřadí na startu a s výstřelem startéra se rozbíhá k základně. Nejvýraznějším prvkem je tady požární stříkačka, která pomocí savic nasává vodu ze 4 m vzdálené nádrže. Sací vedení, dvě savice a sací koš, zpravidla spojují tři lidé, z nichž jeden strojník, pak ovládá i požární stříkačku. Dopravní vedení obsluhují dva lidé, béčkař a rozdělovač, spojují tři hadice typu B, béčkař následně přidává plyn na čerpadle a toto vedení spolu s rozdělovačem roztahují. Za rozdělovačem vedou hadice typu C a proud vody vychází z proudnic. V ženské kategorii jsou pouze dvě hadice typu B. Na konci útočného vedení jsou potom dva proudaři, kteří se snaží v co nejkratším čase naplnit dva terče o objemu 10 l a zastavit tak časomíru. Vznikají tak dva časy, ovšem počítá se ten horší. V mužské kategorii jsou terče vzdálené 90 m od základny a v ženské kategorii 70 m (Hzscr.cz, 2018).

Obrázek 5

Požární útok, muži

(Hzscr.cz, 2012)

Výstroj závodníků

U všech těchto disciplín je povinnou výbavou závodníka přilba podle příslušných norem a kožený opasek s minimální šíří 45 mm. Soutěžící je ve sportovním oděvu, který se skládá z dlouhých černých kalhot, kdy musí být zcela zakrytá stehna a lýtka. Vrchní oděv je tričko nebo dres s dlouhým či krátkým rukávem. Ten musí být zakasán do kalhot. Oděv se v poslední době volí lehký a elastický, avšak nesmí být průsvitný, vzbuzovat pohoršení a musí být čistý. Při kolektivním sportu je povinen jednotný oděv. Výjimkou je 4. úsek u štafety 4x100 m s překážkami, kdy je při hašení z bezpečnostních důvodů upravena přilba i oděv. Obuv se volí dle svého uvážení. Může to být zásahová obuv pro hasiče, sportovní obuv nebo také tretry, které jsou momentálně nejčastější (SH ČMS, 2011).

TFA

TFA (Toughest Firefighter Alive) se do češtiny překládá jako nejtvrdší hasič přežije. Tato disciplína prověřuje hasičovu zručnost, sílu, ale hlavně vytrvalost a celkovou fyzickou zdatnost. Soutěží se zde za jednotlivce, ale součet výsledků může dát dohromady i soutěž mezi týmy. Soutěžící má na sobě zásahový oblek, rukavice, obuv, přilbu a na část závodu i izolační dýchací přístroj. Závod je rozdělen do čtyř úseků, v každém z nich plní soutěžící jednotlivé disciplíny v předepsaném pořadí (Sbírka, 2015).

V prvním úseku závodník běží k nachystané cisternové automobilové stříkačce nebo k požární stříkačce a zde zapojuje dvě hadice typu B. Na druhém konci hadic jsou již připojené proudnice, které závodník uchopí a běží s nimi vpřed na vyznačené místo. Následuje motání dvou B hadic, jež musí být po smotání uloženy do bedny. Zároveň se tím kontroluje, jak je smotaná hadice urovnaná, protože špatně smotaná hadice se do bedny nevleze. Závodník poté běží k tlačítku, kterým zastavuje čas (Sbírka, 2015).

Druhý úsek začíná Hammer boxem. Jedná se kovovou konstrukci, do niž musí závodník 80krát udeřit Kladivem o minimální hmotnosti 6 kg. Poté musí pronést 20 kg závaží skrz tunel, oběhnout kužel, tunelem zpět a závaží položit na vyznačené místo. Další disciplínou je tahání 80 kg těžké figuríny přes vyznačenou trasu. Po odtažení figuríny následuje poslední překážka, kterou je bariéra. Za bariérou se nachází opět tlačítko na zastavení času (Sbírka, 2015).

Ve třetím úseku musí závodník zvednout celkem čtyři kusy žebříků spojených po dvou kusech a opřít je o postavené lešení. Následné se připne karabinou k lanu na lešení a vyšplhá nahoru, kde pomocí lana vytáhne břemeno. Po splnění této disciplíny sleze závodník dolů a běží k monitoru. Zde připojí proudnici B a dobíhá do cíle třetího úseku (Sbírka, 2015).

Poslední úsek je výběh po schodišti. Závodník má za úkol vyběhnout co nejrychleji do výškové budovy do vyznačeného nadzemního podlaží (Hzscr.cz, 2015).

Obecně jsou úseky rozděleny na silové a vytrvalostní, avšak s podmínkami, které souvisí s místem konání soutěže, se pozměnily některé parametry a úseky se tak mohou lišit. Podstata závodu však zůstává stejná, a to podrobit závodníka k fyzickému vyčerpání, které je běžné při výkonu práce (Andráško, 2019).

2.2.3 Hra plamen

Hra Plamen je celostátní hra pro mladé hasiče, která vznikla roku 1972. Má za úkol rozvíjet všeobecné dětské znalosti, vědomosti, dovednosti a také fyzickou zdatnost v oblasti požární ochrany. Jedná se o organizovanou mimoškolní činnost dětí a mládeže, která podporuje zábavnou a soutěžní formou rozvoj jejich osobnosti, psychické, sociální a mravní schopnosti a celkové tělesné zdatnosti. Tuto soutěž pořádá Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska, což je organizace sdružující dobrovolné hasiče v České republice (SH ČMS, 2022).

Činnost úseku mládeže se rozděluje na dvě odvětví:

a) výchovně vzdělávací, činnost kolektivů mladých hasičů
b) sportovní, činnost sportovních oddílů dětí a mládeže

Soutěžícím musí být 3-15 let. V této věkové kategorii se nerozlišuje pohlaví s tím, že družstvo má minimálně 5 závodníků a maximálně 10. Po této kategorii navazuje dorostenecká kategorie, která je od 15 do 18 let. Lze se účastnit i jako jednotlivec (SH ČMS, 2022).

Disciplíny (SH ČMS, 2022):

- požární útok
- požární útok s překážkami CTIF
- běh na 60 m s překážkami
- štafeta 4 x 60 m
- štafeta požárních dvojic
- štafeta CTIF
- závod požární všestrannosti

Požární útok

Složení družstva je stejné jako v požárním útoku v kategorii mužů, žen a dorostu. Rozdílem je, že v kategorii mladších žáků obsluhuje motorovou stříkačku osoba starší 18 let, avšak u starších žáků je to samotný člen družstva pod dozorem dospělé osoby. Dále se liší rozměr materiálu a délka trati. Princip této disciplíny je jinak stejný (SH ČMS, 2022).

Požární útok s překážkami CTIF

Této disciplíny se účastní osm členů a velitel. Každý má na sobě číslo od 1 do 9 podle úlohy, kterou při útoku vykonává. Po hlášení velitele se družstvo nastoupí před startovní čáru a se zazněním signálu ke startu začíná jako první velitel, který překonává první překážku. Následují ho závodníci s čísly 2-5. První úsek je složen z vodního příkopu, bariéry, tunelu a lávky. Velitel se po splnění prvního úseku postaví na značku mezi terče, zatímco závodníci s čísly 2-5 stříkají pomocí dvou džberových stříkaček do terčů. Soutěžící s čísly 6-9 mají za úkol rozvinout hadice po trati. Jednotlivý závodník postupně spojí svou hadici s hadicí od předchozího závodníka, roztáhne ji po trati a během toho překonává překážky. Posledním úkolem je vázání uzlů. Po jeho dokončení se závodníci staví do zástupu a velitel zvednutím ruky ukončuje disciplínu (SH ČMS, 2022).

Běh na 60 m s překážkami

Disciplína je určená pro jednotlivce a provedení je totožné jako u kategorie žen a mužů. Liší se pouze délka trati a materiální zabezpečení (SH ČMS, 2022).

Štafeta 4 x 60 m

Tato disciplína je podobná štafetě 4x100 s překážkami v dospělé kategorii, avšak vyskytují se zde patrné rozdíly tak, aby byly vhodné pro splnění u mladších a starších žáků. Družstvo poskládá 2 štafety po čtyřech závodnicích, které mají jeden pokus a počítá se lepší výsledný čas dosažený z obou štafet (SH ČMS, 2022).

Na prvním úseku se nachází kladina. Po jeho překonání závodník předává proudnici dalšímu soutěžícímu. Následuje přeskok přes tzv. kozu a předání proudnice třetímu závodníkovi. Ten musí za běhu přenést a poté umístit hasicí přístroj neboli minimax. Poslední člen štafety běží k hadicím, rozloží je a v libovolném pořadí je pomocí koncovky připojí k rozdělovači a ke

štafetové proudnici. Se zapojenou proudnicí probíhá cílem a odpojuje ji až na pokyn rozhodčího (SH ČMS, 2022).

Štafeta požárních dvojic

Štafeta požárních dvojic umožňuje složit dvě družstva po čtyřech členech s jedním velitelem neboli kapitánem. Ten na signál startéra vyběhne, oběhne kužel a vrátí se zpět. Následně vyběhne první dvojice, která uchopí hadici a proudnici. Oba přiběhnou k hydrantovému nástavci, kde jeden z nich rozvine hadici a zapojí ji do něj, a druhý zapojí proudnici k druhému konci hadice. Poté ji roztáhne podél trati, oba závodníci obíhají kužel a vrací se na startovní čáru. Následně vybíhá druhá dvojice, která má za úkol odpojit nářadí, smotat hadici, oběhnout kužel a s nářadím přiběhnout do cíle (SH ČMS, 2022).

Štafeta CTIF

Štafetový běh je složen z devíti členů, kteří mají na 400 m dlouhé trati každý svůj úsek. V prvním úseku závodník překonává žebříkovou stěnu, kde se na jejím levém konci nachází proudnice, kterou po proběhnutí svého úseku předává dalšímu členu. Druhý člen proběhne úsek bez překážek a štafetu předá třetímu členovi, který má za úkol přenést postavené hadice s nosičem na podložku. Žádná část hadice a nosiče ji nesmí přesahovat. Po proběhnutí volného čtvrtého úseku se pátý soutěžící snaží podběhnout laťku, aniž by ji shodil. V šesté dráze závodník zdolává lehkoatletickou překážku, předává štafetu sedmému členovi, který uchopí hasicí přístroj a umístí ho na odkládací desku. Osmá dráha je opět volná. V posledním úseku soutěžící zapojí koncovky hadice k sobě, do rozdělovače a poté do proudnice, se kterou běží do cíle a zastavuje tak časomíru (SH ČMS, 2022).

Závod požární všestrannosti

Jedná se o závod, kde má pětičlenná hlídka za úkol splnit šest zkoušek požární všestrannosti. Trať je dlouhá 2 nebo 3 km, na které jsou jednotlivá stanoviště s úkoly. Provádí se střelba ze vzduchovky, poznávání topografických značek, s čím je spojena práce s buzolou a mapou. Dále je to vázání uzlů, základy první pomoci nebo znalosti požární ochrany a jejich technických prostředků. Posledním úkolem je překonání překážky na laně. Jednotlivá stanoviště s úkoly jsou rozlišeny barevnými fáborky a za jejich nesprávné splnění se udělují trestné body (SH ČMS, 2022).

2.2.4 Financování požárního sportu

Nejčastějšími výdaji, které je potřeba financovat v požárním sportu jsou:

- požární výstroj
- přilba vhodného typu
- soutěžní nářadí a náčiní
- výdaje na pořádání soutěží
- pohonné hmoty
- pojištění

Činnosti jednotek sborů dobrovolných hasičů (SDH) hradí obec. Dále si sbory přivydělávají pomocí obecních akcí, jako například hasičský ples, sběr železa nebo pořádání masopustního průvodu či hodů. Členové Sborů dobrovolných hasičů jsou povinni platit Sdružení Hasičů Čech Moravy a Slezska (SH ČMS) členské příspěvky. Tyto příspěvky podporují financování sdružení k jeho činnostem. Příspěvky mají základní výši, která je schválena starosty jednotlivých Okresních sdružení hasičů. Sbor si však může členský příspěvek navýšit a zbylé peníze ponechat (SH ČMS, 2024).

Sbory si o velkou finanční podporu mohou žádat formou individuální dotace, například na úhradu nezbytných nákladů konkrétního projektu. Jedná se například o koupi nového hasičského automobilu, potřebného vybavení nebo podporu sportu a práci s mládeží. O dotaci lze požádat Ministerstvo vnitra – Generálního ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky (MV-GŘ HZS ČR), pro mládež lze žádat ze státního rozpočtu Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy České republiky (MŠMT ČR), a v rámci Státní podpory sportu se čerpá z Národní sportovní agentury. Mimo jiné se finance pro hasičské záchranné sbory získávají z rozpočtu kraje (SH ČMS, 2024).

3 CÍLE

1. Na základě rešeršní literární činnosti popsat historické aspekty vzniku a rozvoje požárního sportu jako jednoho z aspektů přípravy profesionálních a dobrovolných hasičů.
2. Na základě studia odborné a oborově zaměřené literatury specifikovat možnosti prosazení požárního sportu jako plnohodnotné sportovní disciplíny.
3. Zjištěná data vyhodnotit, graficky a statisticky zpracovat a diskutovat. Na jejich základě navrhnout způsoby, jakými dosáhnout prosazení požárního sportu jako obecně uznávané disciplíny.

3.1 Výzkumné otázky

1. Jaký je rozdíl v úspěšnosti na MS českého týmu mužů a žen v požárním sportu v porovnání s ruským týmem za posledních 10 resp. 5 let?
2. Kolik je registrovaných dětí v požárním sportu u dobrovolných hasičů v České republice?
3. Dochází ke zvýšení členské základny dětí v požárním sportu za posledních 7 let?
4. Kolik je registrovaných mužů a žen v požárním sportu u dobrovolných hasičů v České republice?

4 METODIKA

Tato bakalářská práce je zaměřena na historický výzkum. Ke zpracování bakalářské práce jsem v teoretické a praktické části využila rešerši z dostupných českých a zahraničních literárních zdrojů, webových stránek a internetových databází.

V této práci byla použita jedna z nejčastěji používaných metod, a to metoda přímá. Byly vytaženy konkrétní informace z jednotlivých historických pramenů a následně charakterizovány pomocí popisu (Zounek & Šimáně, 2014).

Dále byla použita metoda progresivní, ve které jsem postupovala chronologicky, byly tedy zachyceny události od nejstarších po nejnovější (Zounek & Šimáně, 2014).

Další použitou metodou byla metoda strukturní analýzy, kdy se jednalo o vzájemné souvislosti a vztahy mezi různými navzájem se ovlivňujícími prvky (Hroch, 1983).

V této práci se objevila také historická statistika. Zjištěná data byla zpracována do tabulek a grafů (Hroch, 1983).

4.1 Metody sběru dat

K získání poznatků jsem navštívila Vědeckou knihovnu v Olomouci. Do vyhledávání jsem napsala klíčová slova jako „požární ochrana, historie požární ochrany, požární sport, historie požárního sportu.“ Jelikož se spousta potřebných informací nedalo získat z knižních zdrojů a jejich podoba je pouze v elektronické podobě, použila jsem také webové stránky a internetové databáze. Dále jsem z důvodu nefunkčnosti některých ruských webových stránek nevyhledala informace, které by byly přínosné pro mou bakalářskou práci, a požádala tak jednoho z reprezentantů českého národního týmu v požárním sportu, aby mi nějaké informace poskytl. Byl tedy proveden řízený rozhovor.

4.2 Statistické zpracování dat

Získaná historická data byla mezi sebou porovnávána a analyzována. Ke zpracování získaných historických dat jsem využila tabulkový program Excel, ve kterém jsem tvořila tabulky a grafy. Pracovala jsem zde také s aritmetickým průměrem či procenty. Z dat jsem mohla určit odpovědi na sestavené cíle a výzkumné otázky.

5 VÝSLEDKY

V této kapitole se zaměřuji na porovnání vzniku a vývoje požárního sportu v České republice s Ruskem, jelikož tam tento sport vznikl a řadí se mezi profesionální sporty. Dále zde najdeme porovnání úspěchů české reprezentace, počty zaregistrovaných dětí i dospělých a vývoj financování požárního sportu v České republice.

5.1 Vznik a vývoj požárního sportu v Rusku

První zmínky o hasičském sportu sahají do roku 1931 tehdejšího Svazu sovětských socialistických republik. Stal se součástí tělesné výchovy, ve které byly zavedeny speciální cviky na základě všestranné přípravy požárníků. V roce 1937 se v Moskvě uskutečnila první soutěž požární ochrany NKVD (předchůdce Ministerstva vnitra v SSSR), do které byly poprvé zařazeny podobné disciplíny nynějšího požárního sportu. V letech 1939 a 1940 se uskutečnily všesvazové soutěže podle pravidel. Ty zahrnovaly popis jednotlivých disciplín a podmínky provedení. Období 2. světové války pozastavilo vývoj a soutěže se nekonaly. Po skončení války se zvýšila masovost požárního sportu a stal se více oblíbeným sportem. V roce 1945 se sestavila pravidla soutěží v požárním sportu a také program Všesvazových soutěží jednotlivců a družstev. Obsahem byl výstup po hákovém žebříku do 4. podlaží cvičné věže, běh na 100 m s překážkami, umístění třídílného vysunovacího žebříku a výstup po něm do okna 3. podlaží cvičné věže, požární útok, dvojboj a požární štafeta 6 x 100 m. Ta se skládala z 1. úseku – běh na 100 m, z toho 25 m v ochranném oděvu, 2. úseku – překonání domečku skládacím žebříkem, 3. úseku – překonání bariéry 2 x 2 m, 4. úseku – hadice, rozdělovač, tzv. past na myš, 5. úseku – hašení hasicím přístrojem, překonání kladiny, 6. úseku – překonání velké bariéry o výšce 3,5m pomocí nastavovacího žebříku (Veličko, et al., 1989).

V roce 1945-1954 nastaly určité změny a rozvoj tohoto sportu. Odebrala se disciplína „umístění třídílného žebříku a výstup po něm do 3. podlaží“. V současné době se tato disciplína neuplatnila. Jednalo se o soutěž dvou závodníků, kdy po uběhnutí vzdálenosti 3,25 m od věže, vyjmuli z požárního vozidla vysunovací žebřík, se kterým běželi zpět ke věži. Jeden z dvojice postavil a vytáhl posunovací žebřík, a druhý soutěžící provedl výběh po žebříkové sadě do 3. podlaží cvičné věže. Byl zrušen 1. úsek – běh na 100 m v požární štafetě a v běhu na 100 m s překážkami byla upravena vzdálenost mezi překážkami, zrušilo se přenášení figuríny o váze 60 kg, a také se změnilo rozmístění výzbroje. Později se v disciplíně v běhu na 100 m s překážkami a požární štafetě (5x100 m) zrušila bariéra o výšce 3,5 m a zůstala malá bariéra vysoká 2 m. Dále se odstranila překážka „pasti na myši“, u které bylo za potřebí plížení na 10 m pod laťkami

upevněnými 50 cm od země. Zrušením těchto překážek se snížila možnost úrazu při seskoku závodníka a také to sportovcům usnadnilo předvádění složitého technického úkolu při vysoké rychlosti. Zdokonalilo se materiálně technické vybavení a ustálila se pravidla soutěží. Výsledky z Mistrovství Sovětského svazu v požárním sportu se začaly vyhodnocovat pomocí speciálních tabulek, podobné s výsledky atletů a vícebojařů. Požární sport se stal dynamickým a divácky zajímavým. Změnil se pohled na něj a stal se více populárním (Kulhavý, 2010).

Jako etapa bouřlivého rozvoje požárního sportu v SSSR je považováno období v letech 1963-1968. Byla vytvořena metodika tréninkového procesu, jenž odpovídala požadavkům teorie fyzického rozvoje a zavedla se celoroční příprava pro sportovce. Vytvořily se sekce požárního sportu v jednotkách požární ochrany a také ve sportovních klubech. K profesionálním hasičům se přidali dobrovolní. Leden 1964 byl ve znamení vzniku Všesvazové federace požárního sportu SSSR. Ta se zabývala rozvojem tělovýchovy a sportu, masovostí požárního sportu a růstu mistrovství sportovců. Aktivně se pracovalo na výchově sportovců, rozvíjení mládežnického sportu a propagování požárního sportu. Ve sportovních sekcích, které byly vytvořeny ve sportovních klubech, požárních závodech a jednotkách, se uplatňoval učebně technický proces. SSSR má stovky instruktorů, rozhodčích a trenérů požárního sportu. Začaly se stavět sportoviště, stadiony, cvičné věže, specializované kryté haly atd. V současné době má přes 60 měst sportovní základny, kde se pořádají soutěže na nejvyšší úrovni. Vzrůst sportovních základen pro požární sport umožnil sportovcům zefektivnit techniku a zvýšit dobu speciálního tréninku, díky čemuž prudce stoupla rychlost provedení disciplín (Veličko, 1989). Roku 1966 Federace požárního sportu SSSR schválila rozmístění překážek a nářadí, které má téměř úplnou platnost do současné doby. Valné shromáždění Mezinárodního technického výboru pro prevenci a hašení požárů (CTIF) přijalo na návrh Federace požárního sportu SSSR zahrnutí požárního sportu do programu mezinárodních soutěží CTIF (Veličko et al., 1989).

Mezinárodní soutěž hasičů ze států sdružených v CTIF se poprvé konala roku 1961 v Německé spolkové republice. Tehdejší soutěž vypadala spíše jako pořadové cvičení. Například disciplína požární útok se prováděla bez vody, takzvaně „nasucho“. V září roku 1966 byl ve městě Kralovac v tehdejší Jugoslávii poprvé předveden požární sport na mezinárodní soutěži CTIF týmem SSSR. Oproti disciplínám CTIF to byl sport rychlý, dynamický a náročný (Minarský, 2005).

Od roku 1968 do roku 1977 se jednalo o novou etapu rozvoje požárního sportu. Rostl počet soutěží, sportovních mistrovství, zdokonalilo se nářadí, vybudovaly se nové sportovní základny i otevřené a kryté komplexy. Kryté komplexy umožnily trénovat a pořádat soutěže i v zimním období. Sportovci začali se striktnějšími tréninkovými procesy, především před soutěžním obdobím. Například mistr SSSR Němilov trénoval 6. týdně, kde především trénoval techniku provedení daných disciplín nebo běh. V únoru roku 1968 Federace požárního sportu

rozhodla o zavedení vhodných plastových přileb, byl povolen lehký bojový oblek a také schválen nový kovový hákový žebřík (Veličko et al., 1989).

Roku 1968 se v Leningradu konaly první mezinárodní závody. Každé družstvo soutěžilo s vlastní požární výzbrojí a nářadím, které odpovídalo pravidlům. Členové družstva SSSR patřili mezi špičku závodníků v požárním sportu. Probíhala pravidelná setkání specialistů a sportovců, díky kterým se řešily aktuální problémy k rozvoji požárního sportu. Na základě mezinárodních soutěží vznikla potřeba využívání informačních materiálů, které evidovaly úspěchy sportovců, výsledky trenérů a specialistů na tělovýchovu a sport. Začaly se také pořádat mezinárodní soutěže pro mládežnická družstva. Rozvoj požárního sportu zajistilo každému pracovníku požární ochrany zdokonalování se ve způsobu práce s požárním nářadím a také hašením požárů. (Veličko, 1989). Od roku 1973 rozhodl Mezinárodní technický výbor pro prevenci a hašení požárů o pravidelném pořádání mezinárodních soutěžích o Pohár CTIF, který se pořádá každé čtyři roky. Roku 1974 byla vydána směrnice požárního sportu. Ta postupem času, organizováním soutěží a rozvojem požárního sportu nestačila, a tak se v roce 1985 vydala nová směrnice (Uhrák, 1998). Na podnět Ruska, vznikla v roce 2001 Mezinárodní sportovní federace hasičů a záchranářů se sídlem v Moskvě. O rok později se v Moskvě uskutečnilo 1. mistrovství světa v požárním sportu.

Ustálila se podoba požárního sportu, byly vytvořeny potřebné organizace a dále se tento sport vyvíjel bez větších změn. Už nesloužil jen jako trénink hasičů do zásahu, ale stal také uznávaným sportem (Ščerbakov, 1963). Přibližně kolem roku 2002 se v Rusku stal služebním sportem, tedy zaměstnáním. Stal se tak prací na plný úvazek, za který sportovci pobírají plat profesionálních sportovců. Způsob, jakým jsou ohodnoceni závisí na jejich výkonnosti a oblasti, ve které jsou zařazeni. Oblastí je 16 a každá má svůj výběr sportovců. Mají k dispozici trenéry, fyzioterapeuty, výživové poradce, organizované pracovníky apod. Těch je několik desítek tisíc (Krpec, 2024).

5.1.1 Vznik a vývoj požárního sportu v České republice

Na začátku 20. století, předtím, než vznikl požární sport, se nejprve při různých oslavách pro veřejnost pořádala hromadná cvičení a ukázky výcviku hasičských družstev. Cvičilo se například s žebříky, hadicemi, proudnicemi nebo sekerami. K tomu, aby byl dobrý hasič, byla potřeba mít dobrou fyzickou kondici, proto se začaly pořádat první soutěže, které tomu napomáhaly. První soutěže tohoto charakteru se začaly provádět na počátku 50. let 20. století. Požárnici si postupem času zvyšovaly své výkony, soutěže požárních družstev se staly více populárními a také stoupal počet těchto soutěží. Krom fyzické zdatnosti se zlepšovala úroveň

technických znalostí a samotné soutěže byly určeny i k udržení hasičské techniky nebo k seznámení hasičů z jiných krajů (MV-GŘ HZS ČR, 2001).

Mezi lety 1947-1949 vznikaly soutěže různých typů. Například v Českých Budějovicích vznikl závod v rozvinování a svinování hadic. První pohárová soutěž se konala na stadionu v Hluboké nad Vltavou. Tyto soutěže se začaly konat i v jiných krajích a získaly si velkou oblibu. Na počátku 60. let se lehce změnila činnost hasičských sborů. Přibylo zaměření na prevenci a soutěžení družstev, které u nás vzniklo po vzoru Sovětského svazu. Soutěžení udržovalo kolektivní spolupráci, zvýšilo odborné znalosti jednotlivců i družstva a také se zavedl pravidelný výcvik teoretického školení s prevencí (Podklady, 1954).

Roku 1950 se rozšířilo konání těchto soutěží po celém státu, které se řídily podle jednotných směrnic vydaných Svazem Československého hasičstva (Směrnice, 1954). Tato soutěž byla s názvem „O nejlépe vycvičené družstvo Československého hasičstva“, kdy se díky jejímu zavedení zvýšila akceschopnost výjezdových jednotek. Většina prvků, které se v soutěží objevily, pocházely ze sportovní průpravy sovětských hasičů a byly přizpůsobeny našim podmínkám. Soutěžní náplní byl požární útok ze základny a pořadová cvičení, kde se také objevila štafeta a teoretická část související s požární ochranou a politikou. Výstroj závodníků se skládala z plátěných pracovních stejnokrojů, vysokých šněrovacích nebo holeňových bot a polní čapce. Výzbrojí byl hasičský opasek s hákem, hasičskou sekerkou a hasiči z povolání měli záchranné lano. Proběhla úprava názvu celostátní soutěže družstev a jeho znění bylo „O nejlepší požární družstvo ČSR“. Jednalo se o soutěže okrskové a okresní, krajské a mezikrajové, které se pořádaly jednou za rok. Později došlo k určitým změnám v hodnocení celostátních soutěží a přibyly také disciplíny štafeta 5x100 m a běh na 100 m překážek. Královskou disciplínou byl požární útok (Směrnice, 1953). Od roku 1953-1963 se konalo několik soutěží tohoto charakteru a úspěšně se zapsaly do dějin naší požární ochrany i mezinárodní organizace CTIF. V roku 1953 soutěž vyvrcholila v Olomouci, roku 1954 se uskutečnila v Praze a roku 1955 v Brně. Po roce 1955 se rozhodlo, že se soutěže budou pořádat každé 4 roky. Bratislava byla dalším městem, kde se v roce 1959 konala tato soutěž a o 4 roky později to bylo v Hradci Králové. Zúčastnilo se 157 414 desetičlenných družstev různých kategorií. Soutěž se stala důležitou celostátní akcí a ukázkou připravenosti našich požárníků. Naše jednotky se také v roce 1966 zúčastnily mezinárodní soutěže, kde si svou sílu a připravenost porovnaly s družstvy z jiných států (Požární ochrana, 1968).

Významným rokem pro Československo byl rok 1967, kdy začala nová éra požárního sportu. Velké zásluhy na tom má Ing. Pavel Stoklásek, který se díky načerpání informací a poznatků ze SSSR postaral o vznik požárního sportu u nás. Postaral se o vytvoření reprezentace hasičů z povolání, která pod jeho vedením fungovala řadu let. Jednalo se o hasiče z Prahy, kteří

se 1968 v Leningradu zúčastnili 1. mezinárodní soutěže v požárním sportu. Připravovali se pod vedením velitele hasičské stanice Albínem Poršem a trenérkou atletiky Olgou Fomenkovou. Tréninky byly 3x týdně a také proběhlo absolvování 2 čtrnáctidenních soustředění. Na hasičské stanici a atletických stadionech se trénovala věž, běh na 100 m s překážkami, štafeta 4x100 m a požární útok. V disciplíně požární útok získali stříbrné medaile a byly to vůbec první medaile v historii požárního sportu u nás. V dalších letech se naše reprezentace pravidelně této soutěže zúčastňovala a dařilo se jí umisťovat na předních příčkách. O rok později se v Ostravě uspořádala první soutěž s názvem „Mistrovství ČSSR v požárním sportu“, kde se zúčastnilo družstvo z Ostravy, Brna a Bratislavy (Minarský, 2007).

Roku 1970 se zavedl požární sport do výkonu služby profesionálních hasičů. Tento významný čin byl v bývalé ČSSR rozhodnut na základě úspěšného reprezentování našeho družstva na mezinárodní úrovni vrcholnými orgány požární ochrany. Požární sport se tímto stal nedílnou součástí odborné hasičské přípravy a je tomu tak i v současné době (MV-GŘ HZS ČR, 2001). Téhož roku se také konala oficiálně první celostátní mistrovství v požárním sportu. Soutěž měla zpočátku velké nedostatky v organizaci, s kvalifikovanými rozhodčími nebo chyběl potřebný materiál. Na dalších celostátních soutěžích pořádaných v roce 1971 a 1972 se většina chyb odstranila. Čechy a Slovensko se pravidelně střídaly v místě konání soutěže. V tomto období se také zaměřilo na tělesnou příprava hasičů, pomocí které se vylepšovaly sportovní výkony závodníků nejen na domácích soutěžích, ale i zahraničních (Minarský, 2007).

Mezi lety 1972-1973 se změnila některá pravidla a výstroj závodníka. Z těžkých kovových přileb se přešlo na laminátové a namísto těžkých bojových opasků, byly lehké hasičské opasky. Dále v disciplíně věže začali závodníci vyhazovat žebřík v sedě, zatímco předtím stál závodník při výhozu v okně na parapetu. Změnily se také spojky u štafety a běhu na 100 m překážek. K dosáhnutí lepších výsledků se pro reprezentační družstvo ČSSR pravidelně organizovala soustředění. V roce 1973 se naši hasiči zúčastnili Hasičské olympiády v Brně, což byla první mezinárodní soutěž CTIF. Na této soutěži byl požární sport oficiálně zařazen mezi soutěžní disciplíny (Minarský, 2007).

Na mistrovství ČSR konané roku 1974 v Karlových Varech se poprvé účastnilo i družstvo dobrovolných hasičů. Družstvo si na soutěži a na přípravách v pozdějších letech vedlo dobře, a tak byl v roce 1979 zaveden požární sport i u dobrovolných hasičů, kteří měli dříve odlišné soutěže (Minarský, 2007). Téhož roku byl ve štafetě 4x100 m nahrazen pěnový hasicí přístroj práškovým. O rok později se na mistrovství ČSR poprvé použil panel s elektrickou časomírou a začala se používat motorová stříkačka PS-12, namísto PS-8. V roce 1984 se poprvé v historii konalo společné mistrovství ČSR profesionálních a dobrovolných hasičů. Téhož roku naši zem reprezentovalo družstvo profesionálních a dobrovolných hasičů i na hasičské olympiádě

v Rakousku. Následující rok startovali poprvé na olympiádě CTIF družstva odděleně. Dobrovolní hasiči byli ve všech disciplínách krom požárního útoku nejlepší a získali tak zlaté medaile. Profesionální hasiči se umístili na místě třetím. Následujících 5 let se našim družstvům velmi dařilo a získávala cenné kovy (Minarský, 2007).

Velký dopad na požární sport u profesionálních hasičů měla revoluce. Od roku 1990 docházelo k útlumu, jelikož se zmenšil zájem o organizování soutěží z důvodu komplikací s materiálem a financemi. Vliv na tuto situaci měl také rozpad sovětského bloku, kde se tento sport zrodil, a kde se pořádaly prestižní soutěže. Po hasičské olympiádě v Berlíně, které se uskutečnilo na konci roku 1993, se rozpadlo reprezentační družstvo profesionálních hasičů. Velkou zásluhou na udržení požárního sportu u nás měli dobrovolní hasiči, kterým se o rok později podařilo v Třebíči uspořádat 1. mistrovství České republiky. Následující dva roky se pokračovalo v konání mistrovství, s tím že se roku 1996 konal také první ročník Extraligy v požárním útoku. V roce 1997 se uspořádala hasičská olympiáda CTIF, které se měla Česká republika jako člen této olympiády zúčastnit. Bohužel jsme neměli reprezentační družstvo profesionálních hasičů, a tak naši zem reprezentovalo družstvo Třebíče, které předešlý rok vyhrálo mistrovství ČR. Roku 1998 a 1999 se konalo pouze mistrovství republiky (Minarský, 2005).

V roce 2000 opět vznikla česká reprezentace profesionálních hasičů v požárním sportu. Začala se zdokonalovat struktura soutěží a trenéři si k účasti na hasičské olympiádě CTIF, která se pořádala další rok ve Finsku, vybírali ty nejlepší závodníky z regionálních a krajských soutěží. Tam se po několika letech potvrdila kvalita našeho družstva. V tomto roce se soutěže poprvé zúčastnily i dobrovolné hasičky, které zvítězily. Od této chvíle soutěžili profesionální hasiči, dobrovolní hasiči a dobrovolné hasičky. Vznik reprezentačního družstva ČR vedl také k zavedení mezinárodní spolupráce s Hasičským záchranným sborem České republiky v oblasti požárního sportu. V roce 2002 se družstvo zúčastnilo prvního mistrovství světa, které se konalo v Rusku. O rok později se zúčastnilo také prvního mistrovství Evropy, které se také konalo v Rusku. Na tomto závodě došlo u disciplíny výstup do 4. podlaží cvičné věže k zavedení záchranné sítě, které mělo zamezit pádu závodníka. Téhož roku se konaly první ročníky dvou soutěží, a to Českého poháru v běhu na 100 m s překážkami a Ligy ČR ve výstupu na věž za pomoci hákového žebříku. Od roku 2004 byla na českých soutěžích povolena nová obuv, a to tretry. V tomto roce se čeká reprezentace zúčastnila dalšího mistrovství světa, kde se jí velmi dařilo a mimo jiné stanovila světový rekord v požárním útoku. Díky historicky úspěšné reprezentaci dobrovolných hasičů a hasiček na hasičské olympiádě CTIF se vedení Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska rozhodlo reprezentaci dobrovolných hasičů zachovat a dál rozvíjet (Minarský, 2005). Na mistrovství Evropy konané roku 2005 v Ostravě proběhla první antidopingová kontrola. Také se v České

republice poprvé použily nástřikové terče z průhledného materiálu a došlo k malé změně v požárním útoku. O dva roky později se stanovilo i reprezentační družstvo dobrovolných hasiček. Roku 2009 bylo Světovou federací požárního sportu rozhodnuto, že se zruší mistrovství Evropy a mistrovství světa se bude konat každoročně. V roce 2013 vznikla reprezentace ČR do 23 let, která se skládala z příslušníků Hasičského záchranného sboru a členů SH ČMS. V roce 2015 se reprezentační družstvo žen poprvé zúčastnilo Mistrovství světa v požárním sportu, které se konalo v Rusku (Hzs.cr, 2018).

V současné době se reprezentační družstvo mužů stále skládá z příslušníků HZS ČR a dobrovolných hasičů. Trenéři během sezóny sledují výsledky jednotlivých závodníků a sestavují si tak reprezentační družstvo. V době závodů, soustředění či samotné účasti na Mistrovství světa v požárním sportu jsou příslušníci HZS ČR uvolněni ze svého zaměstnání, dobrovolní hasiči si však musí brát dovolenou. Slabou finanční odměnu obdrží pouze za celkové umístění na medailových příčkách na mistrovství světa. Co se týká personálního zabezpečení ve sportovních týmech či jednotlivcích se v požárním sportu nevyskytuje speciální kondiční trenér, fyzioterapeut, masér, psycholog apod. Týmy či jednotliví závodníci jsou většinou pod vedením jednoho trenéra a ti si dle své potřeby na své náklady zajišťují další služby. U reprezentačních družstev je personální zabezpečení zajištěno. V České republice jsou k dispozici pouze 2 kryté cvičné věže s výstupem do 4. podlaží, k tréninkům slouží atletické stadiony a speciálních sportovišť pro požární sport je málo. Trenérů a instruktorů požárního sportu v celé České republice je 9 890 (Krpec, 2024).

5.2 1. výzkumná otázka

Tabulka 1

Úspěchy mužské reprezentace na ME a MS v požárním sportu

Rok	Soutěž	Místo konání	Umístění Česka	Umístění Ruska	Umístění Slovenska
2002	MS	Moskva (RUS)	4	2	7
2003	ME	Petrohrad (RUS)	3	1	Nezúčastnilo se
2004	MS	Minsk (BLR)	3	4	5
2005	ME	Ostrava (CZE)	1	2	6
2006	MS	Teheran (IRN)	4	1	Nezúčastnilo se
2007	ME	Ostrava (CZE)	1	2	9
2008	MS	Sofia (BLG)	3	2	10
2009	MS	Ufa (RUS)	2	1	6
2010	MS	Donetsk (UKR)	3	4	6
2011	MS	Cottbus (GER)	4	1	7
2012	MS	Antalya (TUR)	3	2	7
2013	MS	Jinju (KOR)	3	4	Nezúčastnilo se
2014	MS	Almaty	2	3	8
2015	MS	Petrohrad (RUS)	3	1	7
2016	MS	Ostrava (CZE)	3	4	5
2017	MS	Izmir (TUR)	4	2	8
2018	MS	Banska Bytrica (SVK)	1	4	6
2019	MS	Saratov (RUS)	3	1	4
2020	MS	Nekonalo se			
2021	MS	Karaganda (KAZ)	2	3	9
2022	MS	Samarkand (UZB)	Nezúčastnilo se	1	Nezúčastnilo se
2023	MS	Istanbul (TUR)	Nezúčastnilo se	1	6

Poznámka: Rok 2020 Covidová pandemie, rok 2022 a 2023 válka na Ukrajině

(The international sport federation of firefighters and rescuers, 2024).

Tabulka znázorňuje celkové umístění reprezentace mužů z České republiky, Ruska a Slovenské republiky na Mistrovství Evropy a Mistrovství světa v požárním sportu od roku 2002 do roku 2023. Česká republika (ČR) se zúčastnila celkem 19 mistrovství, Rusko 21 mistrovství a Slovensko 17 mistrovství. Česká republika (ČR) od 1. mistrovství dopadla nejhůř na celkovém 4. místě, a to celkem 4x. V roce 2005 se poprvé stali mistry světa v požárním sportu a o dva roky později zvítězili také. Ostatní roky se vždycky umístili na medailových příčkách, kdy roku 2018 opět zvítězili na tomto mistrovství. Rusko dopadlo také nejhůře na 4. místě, a to 5x. V jiných letech se vždycky umístilo na 1.-3.místě. Slovensko nezískalo ani jednu medaili z celkového umístění. Nejlépe se umístili na 4. místě.

Tabulka 2

Počet získaných medailí za celkové umístění na ME a MS v požárním sportu v kategorii mužů

	Zlaté medaile	Stříbrné medaile	Bronzové medaile
Rusko	8	6	2
Česko	3	3	9
Slovensko	0	0	0

Tabulka znázorňuje celkový počet získaných medailí u mužů z České republiky, Ruska a Slovenské republiky na Mistroství Evropy a Mistroství světa v požárním sportu od roku 2002 až do roku 2023. Česká republika (ČR) získala nejvíce bronzových medailí. Rusko celkově získalo 16 medailí z toho 8 zlatých a zařadilo se v tabulce před Českou republiku. Slovenská republika nezískala ani jednu medaili.

Tabulka 3

Průměrné umisťování české a ruské reprezentace mužů na MS v požárním sportu

Rok	Česko muži	Rusko muži
2010	3	4
2011	4	1
2012	3	2
2013	3	4
2014	2	3
2015	3	1
2016	3	4
2017	4	2
2018	1	4
2019	3	1
Aritmetický průměr	**2,9**	**2,6**

V roce 2010 až 2019 se Česká republika, resp. Ruská federace umisťovala v průměru na 2.-3. resp. 2.-3 místě na mistrovství světa v požárním sportu.

Tabulka 4

Úspěchy ženské reprezentace na MS v požárním sportu

Rok	Soutěž	Místo konání	Umístění Česka	Umístění Ruska	Umístění Slovenska
2014	MS	Almaty (KAZ)	Nezúčastnilo se	1	Nezúčastnilo se
2015	MS	Petrohrad (RUS)	2	1	Nezúčastnilo se
2016	MS	Ostrava (CZE)	3	1	5
2017	MS	Izmir (TUR)	1	2	Nezúčastnilo se
2018	MS	Bánská Bystrica (SVK)	2	1	6
2019	MS	Saratov (RUS)	2	1	6
2020	MS	Nekonalo se			
2021	MS	Karaganda (KAZ)	3	1	5
2022	MS	Samarkand (UZB)	Nezúčastnilo se	1	Nezúčastnilo se
2023	MS	Istanbul (TUR)	Nezúčastnilo se	1	8

Poznámka. Rok 2020 covidová pandemie, 2022 a 2023 válka na Ukrajině

(The international sport federation of firefighters and rescuers, 2024).

Tabulka znázorňuje celkové umístění reprezentace žen z České republiky, Ruska a Slovenské republiky. Česká republika se zúčastnila celkem 6 mistrovství, Rusko 9 mistrovství a Slovensko 5 mistrovství. Česká republika dopadla nejhůře na 3. místě, Rusko se stalo každý rok vítězem mistrovství světa kromě roku 2017. Slovensko nezískalo žádné medailové umístění.

Tabulka 5

Průměrné umisťování české a ruské reprezentace žen na MS v požárním sportu

Rok	Česko ženy	Rusko ženy
2015	2	1
2016	3	1
2017	1	2
2018	2	1
2019	2	1
Aritmetický průměr	**2,00**	**1,20**

V roce 2015 až 2019 se Česká republika, resp. Ruská federace umisťovala v průměru na 2. resp. 1. místě na mistrovství světa v požárním sportu.

Tabulka 6

Počet získaných medailí za celkové umístění na MS v požárním sportu v kategorii

	Zlatá medaile	Stříbrná medaile	Bronzová medaile
Rusko	8	1	0
Česko	1	3	2
Slovensko	0	0	0

Tabulka znázorňuje celkový počet získaných medailí v kategorii žen z České republiky, Ruska a Slovenské republiky na Mistroství světa v požárním sportu od roku 2014 až do roku 2023. Česká republika (ČR) dosáhla 6 medailí z toho nejvíce získala stříbrných. Rusko získalo nejvíce medailí a řadí se v tabulce před Českou republiky s počtem 8 zlatých medailí. Slovenská republika nezískala medaile žádné.

Tabulka 7

SVĚTOVÉ REKORDY v hasičském a záchranářském sportu mezi muži

Disciplína	**Výsledek elektronického měření času**	**Kým a na jakých soutěžích byly rekordy stanoveny**
Výstup do 4. podlaží cvičné věže	12, 56 sec	Albert Loginov (Ruská federace), VIII Mistrovství Světa mužů v hasičském a záchranářském sportu, Antalya (Turecká republika), 2012
Překonání 100 metrové překážkové dráhy	14, 70 sec	**Daniel Klvaňa (Česká republika),** XV Mistrovství Světa mužů v hasičském a záchranářském sportu, Saratov (Ruská federace), 2019
Dvoj-boj	27,61 sec	Vladimir Sidorenko (Ruská federace), XIV Mistrovství Světa mužů v hasičském a záchranářském sportu, Bánská Bystrica (Slovenská republika), 2018
Požární štafetový závod	52, 92 sec	Národní tým Ruské federace, XIV Mistrovství Světa mužů v hasičském a záchranářském sportu, Bánská Bystrica (Slovenská republika), 2018
Požární útok	25, 14 sec	**Národní tým České republiky**, VIII Mistrovství Světa mužů v hasičském a záchranářském sportu, Antalya (Turecká republika), 2012

(The international sport federation of firefighters and rescuers, 2024).

Tabulka znázorňuje světové rekordy v jednotlivých disciplínách požárního sportu v mužské kategorii. Z pěti světových rekordů drží česká reprezentace dva rekordy. Jeden z nich drží

v disciplíně překonání 100 metrů překážek Daniel Klvaňa a druhý rekord stanovil národní tým České republiky v požárním útoku.

Tabulka 8

SVĚTOVÉ REKORDY v hasičském a záchranářském sportu mezi mládežnickými týmy mužů

Disciplína	**Výsledek elektronického měření času**	**Kým a na jakých soutěžích byly rekordy stanoveny**
Výstup do 4. podlaží cvičné věže	12, 81 sec	Konstantin Kurgansky (Ruská federace), II Mistrovství Světa mezi mládežnickými družstvy v hasičském a záchranářském sportu, Jaroslavl (Ruská federace), 2013
Překonání 100 metrové překážkové dráhy	15, 44 sec	Evgeny Rabstsevitch (Běloruská republika), III Mistrovství Světa mezi mládežnickými družstvy v hasičském a záchranářském sportu, Svitavy (Česká republika), 2014
Dvoj-boj	29,23 sec	Stanislav Titorenko (Ruský federace), III Mistrovství Světa mezi mládežnickými družstvy v hasičském a záchranářském sportu, Svitavy (Česká republika), 2014
Požární štafetový závod	54, 72 sec	**Národní tým České republiky**, III Mistrovství Světa mezi mládežnickými družstvy v hasičském a záchranářském sportu, Svitavy (Česká republika), 2014
Požární útok	26, 65 sec	**Národní tým České republiky**, III Mistrovství Světa mezi mládežnickými družstvy v hasičském a záchranářském sportu, Svitavy (Česká republika), 2014

(The international sport federation of firefighters and rescuers, 2024).

Tabulka znázorňuje světové rekordy v jednotlivých disciplínách požárního sportu mezi mládežnickými týmy mužů. Z 5 světových rekordů Česká republika (ČR) drží 2 rekordy. Oba rekordy stanovil národní tým České republiky v požárním štafetovém závodě a požárním útoku.

Tabulka 9

SVĚTOVÉ REKORDY v hasičském a záchranářském sportu mezi mládežnickými týmy žen

Disciplína	**Výsledek elektronického měření času**	**Kým a na jakých soutěžích byly rekordy stanoveny**
Překonání 100 metrové překážkové dráhy	16,00 sec	**Šárka Jiroušová, (Česká republika),** II Mistrovství Světa mezi mládežnickými družstvy žen v hasičském a záchranářském sportu, Grodno (Bělorusko), 2015
Výstup do 2. podlaží cvičné věže	7,22 sec	Ekaterina Chendakova (Ruská federace), II Mistrovství Světa mezi mládežnickými družstvy žen v hasičském a záchranářském sportu, Grodno (Bělorusko), 2015
Dvoj-boj	23,86 sec	Ekaterina Chendakova (Ruská federace), II Mistrovství Světa mezi mládežnickými družstvy žen v hasičském a záchranářském sportu, Grodno (Bělorusko), 2015
Požární štafetový závod	62, 12 sec	**Tým České republiky**, III Mistrovství Světa mezi mládežnickými družstvy žen v hasičském a záchranářském sportu, Svitavy (Česká republika), 2014
Požární útok	25, 33 sec	Tým Běloruské republiky, II Mistrovství Světa mezi mládežnickými družstvy žen v hasičském a záchranářském sportu, Grodno (Bělorusko), 2015

(The international sport federation of firefighters and rescuers, 2024).

Tabulka 10

SVĚTOVÉ REKORDY v hasičském a záchranářském sportu mezi chlapci

Disciplína	**Výsledek elektronického měření času**	**Kým a na jakých soutěžích byly rekordy stanoveny**
Starší jednotlivci (výstup do 3. podlaží cvičné věže)	10,17 sec	Anton Maslov (Ruská federace), X Mistrovství Světa chlapců v hasičském a záchranářském sportu, Čakovec (Chorvatská republika), 2021
Střední jednotlivci (výstup do 2. podlaží cvičné věže)	6,72 sec	Anton Maslov (Ruská federace), VIII Mistrovství Světa chlapců v hasičském a záchranářském sportu, Varna (Bulharská republika), 2018
Mladší jednotlivci (výstup do 2. podlaží cvičné věže)	6,65 sec	Arkady Kukshin (Běloruská republika), VIII Mistrovství Světa chlapců v hasičském a záchranářském sportu, Varna (Bulharská republika), 2018
Překážková dráha		
Starší jednotlivci	15,52 sec	Ilya Bondarenko (Běloruská republika), X Mistrovství Světa chlapců v hasičském a záchranářském sportu, Čakovec (Chorvatská republika), 2021
Střední jednotlivci	15,21 sec	Anton Maslov (Ruská federace), IX Mistrovství Světa chlapců v hasičském a záchranářském sportu, Saratov (Ruská federace), 2019
Mladší jednotlivci	16, 82 sec	Maxim Shevelev (Běloruská republika), VIII Mistrovství Světa chlapců v hasičském a záchranářském sportu, Varna (Bulharská republika), 2018
Požární štafetový závod	55, 16 sec	**Národní tým České republiky**, VI Mistrovství Světa chlapců v hasičském a záchranářském sportu, Grodno (Bělorusko), 2015
Požární útok	18, 46 sec	**Národní tým České republiky**, VI Mistrovství Světa chlapců v hasičském a záchranářském sportu, Grodno (Bělorusko), 2015

(The international sport federation of firefighters and rescuers, 2024).

Tabulka znázorňuje světové rekordy v jednotlivých disciplínách požárního sportu mezi mládežnickými týmy žen. Z 5 světových rekordů drží česká reprezentace 2 rekordy. Prvním z nich je disciplína překonání 100 metrů překážek, který stanovila Šárka Jiroušová a druhou disciplínou je požární štafetový závod, který stanovil národní tým České republiky v roce 2014.

Tabulka 11

Celkový počet medailí české reprezentace dorostenců na MS

	Zlatá medaile	Stříbrná medaile	Bronzová medaile
Dorostenci	2	2	2

(The international sport federation of firefighters and rescuers, 2024).

Mistrovství světa dorostu se pořádá od roku 2010. Od toho roku se uspořádalo 12 mistrovských závodů, z nichž se česká reprezentace dorostenců zúčastnila 10 mistrovství. Celkem získala 6 medailí. 2 zlaté, 2 stříbrné a 2 bronzové.

Tabulka 12

Celkový počet medailí české reprezentace dorostenek na MS

	Zlatá medaile	Stříbrná medaile	Bronzová medaile
Dorostenky	1	2	2

(The international sport federation of firefighters and rescuers, 2024).

Kategorie dorostenek se na mistrovství světa dorostu zavedla od roku 2014. Od toho roku se uskutečnilo celkem 8 závodů, z toho se česká reprezentace této kategorie zúčastnila 6 mistrovských závodů a získala celkem 5 medailí. 1 zlatou medaili, 2 stříbrné a 2 bronzové.

5.3 2. výzkumná otázka

Tabulka 13

Počet registrovaných dětí v požárním sportu u dobrovolných hasičů v České republice

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
3-5 let	3 073	3 171	3 406	3 862	3 125	3 376	4 298
6-14 let	42 420	43 690	45 186	47 493	46 641	44 947	45 327
15-17 let	12 543	12 801	12 613	13 130	13 461	13 368	13 310
Celkem	**58 036**	**59 662**	**61 205**	**64 485**	**63 227**	**61 691**	**62 935**

(SH ČMS, 2017; SH ČMS, 2018; SH ČMS, 2019; SH ČMS, 2020; SH ČMS, 2021; SH ČMS, 2022; SH ČMS, 2023).

Tabulka znázorňuje počet registrovaných dětí v požárním sportu u dobrovolných hasičů v České republice od 3 do 17 let věku. Nejvyšší počet registrovaných dětí byl v roce 2019.

Nejnižší počet registrovaných byl v roce 2016. Za kladná data považujeme počet registrovaných dětí ve věku 6-14 let, kterých byl v letech 2016-2022 nejvyšší počet, který nadále stoupá. Registrovaných dětí v požárním sportu v České republice je celkem 62 935.

Obrázek 5

Procentuální zastoupení chlapců a dívek v požárním sportu dobrovolných hasičů z roku 2022

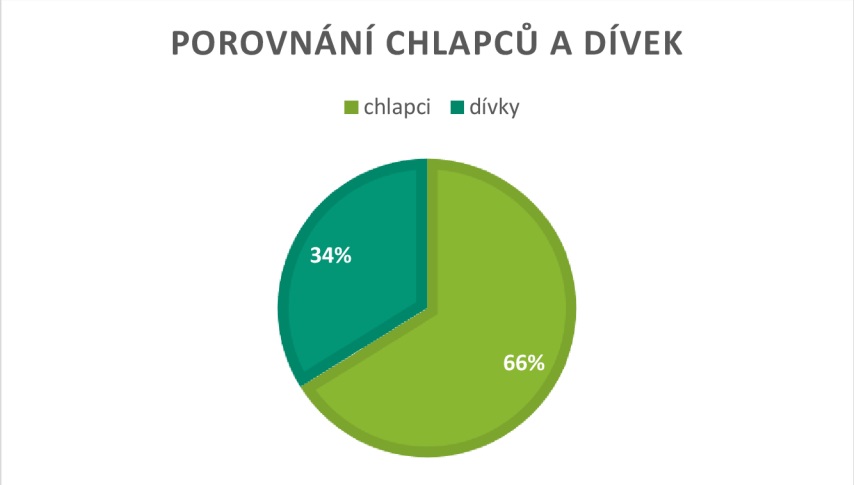

Graf vyjadřuje procentuální zastoupení chlapců a dívek v požárním sportu dobrovolných hasičů z roku 2022, kdy výsledky ukazují, že až dvojnásobné zastoupení mají chlapci.

5.4 3.výzkumná otázka

Obrázek 6

Celkový počet registrovaných dětí v požárním sportu dobrovolných hasičů od roku 2016-2022

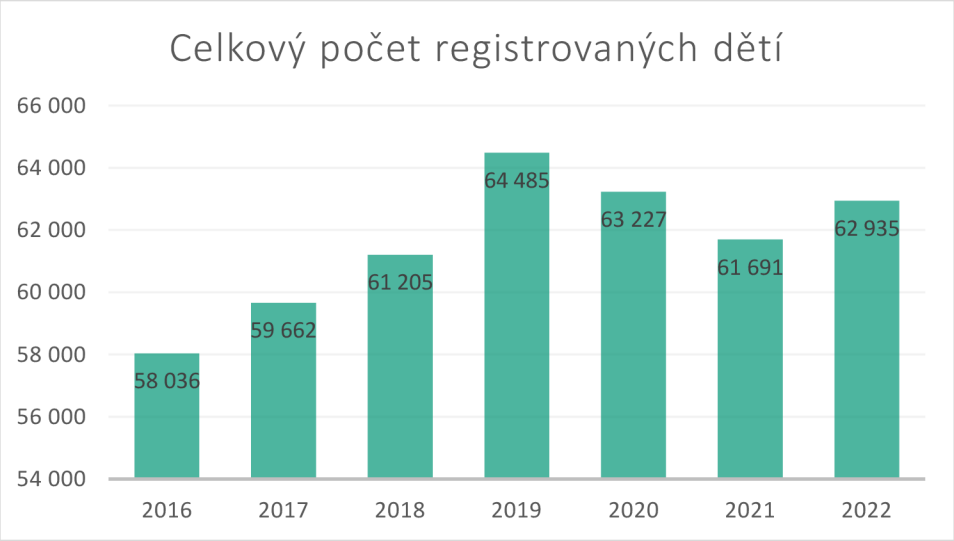

Graf vyjadřuje celkový počet registrovaných dětí v požárním sportu dobrovolných hasičů od roku 2016-2022. Výsledky ukazují nejvyšší počet registrovaných dětí v roce 2019. Prudký pokles nastal

v době covidu v roce 2020 i rok poté, kdy se registrovalo o několik tisíc dětí méně. Za posledních 7 let, i skrze pokles registrovaných dětí po covidové pandemii, dochází ke zvyšování počtů dětí.

Tabulka 14

Počet registrovaných dětí a mládeže v požárním sportu u dobrovolných hasičů v České republice

	1995	2000	2005	2010	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
počet členů 19-26 let		45 666	49 945	50 251	43 129	41 119	38 848	36 970	35 008	34 170	32 839	31 548
počet členů do 18 let	23 561	29 520	40 940	43 811	54 794	58 036	59 662	61 205	64 485	63 227	61 691	62 935

Poznámka. V roce 1995 nebyl počet členů 19-26 let sledován

(SH ČMS, 2022).

Tabulka ukazuje počet registrovaných dětí a mládeže v požárním sportu u dobrovolných hasičů v České republice. Je zřejmé, že počet členů ve věku od 19-26 let (mládež) je v roce 2022 dvakrát nižší než počet členů do 18 let (dětí).

Obrázek 7

Vývoj registrovaných dětí a mládeže v požárním sportu dobrovolných hasičů od roku 1995 -2022

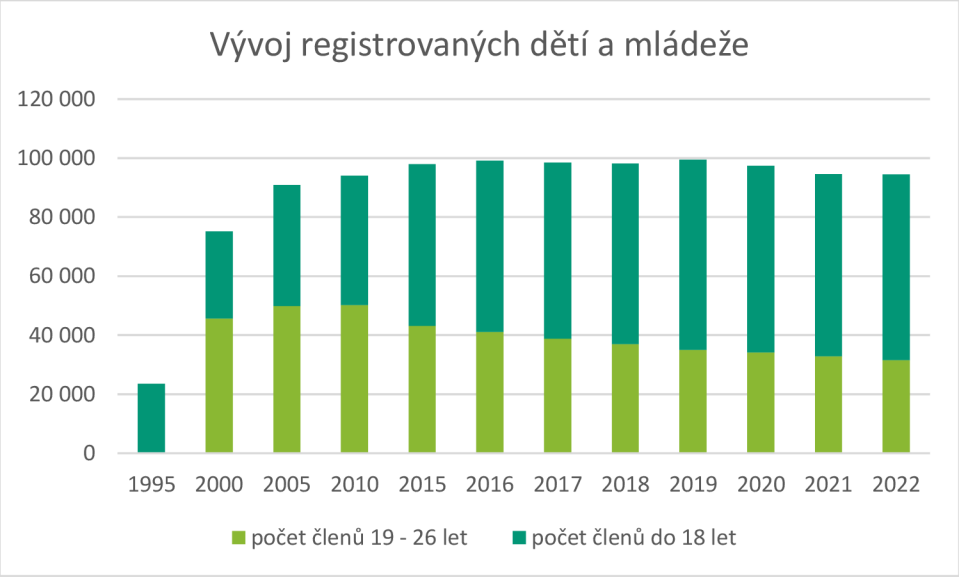

Data grafu vychází z tabulky číslo 14.

5.5 4. výzkumná otázka

V požárním sportu u dobrovolných hasičů je v současné době zaregistrováno 52 102 dospělých hasičů. Z toho 38 297 mužů a 13 805 žen.

Obrázek 8

Procentuální zastoupení mužů a žen v požárním sportu dobrovolných hasičů v roce 2022

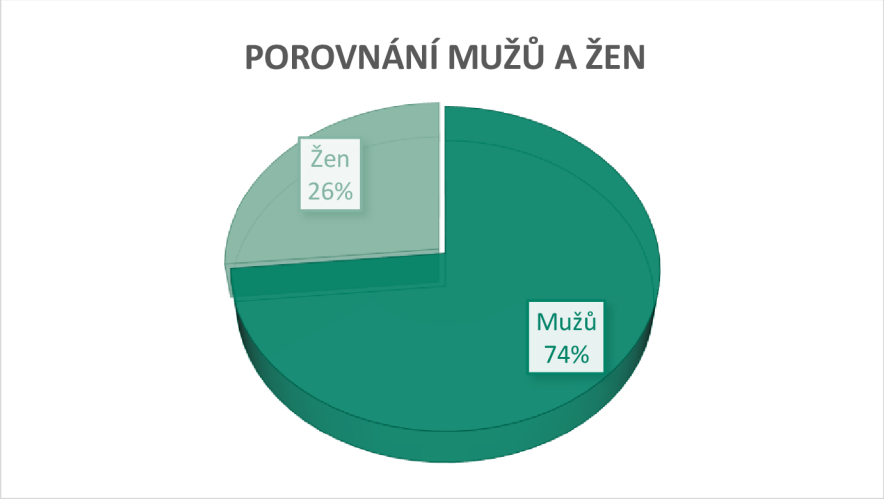

Graf vyjadřuje procentuální porovnání můžů a žen v požárním sportu dobrovolných hasičů v roce 2022. Výsledky ukazují, že počet mužů je o 48 % více než žen.

Tabulka 15

Porovnání aktivních sportovců v požárním sportu s ostatními sporty z roku 2022

Fotbal (FAČR)	318 793 členů z toho **291 921** aktivních sportovců
Požární sport (SH ČMS)	355 468 členů z toho **115 037** aktivních sportovců
Atletika (ČAS)	77 242 členů z toho **35 115** aktivních sportovců

(FAČR, 2022; SH ČMS, 2022; ČAS, 2022)

Tabulka znázorňuje porovnání aktivních sportovců v požárním sportu s ostatními sporty z roku 2022. Nejpočetnější skupinou je SH ČMS. Avšak na to, že se požární sport neřadí mezi profesionální sport, aktivních sportovců je v něm více než v atletice.

5.6 Finance v požárním sportu v ČR

Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska (SH ČMS) v roce 2016 získalo od Ministerstva vnitra ČR (MV ČR) 8 177 000 Kč. Tato částka sloužila především k celkovému chodu sborů dobrovolných hasičů. Jednalo se například o zajištění odborné přípravy nebo akceschopnosti psovodů. Dále se tyto finance čerpaly na postupové soutěže v požárním sportu a CTIF, výchovné a vzdělávací činnosti dětí a mládeže v oblasti požární ochrany, postupové hry Plamen nebo soutěže dorostu. Na podporu nestátních neziskových organizací dětí a mládeže bylo přiděleno

21 300 000 Kč. Prostředky byly využity na zabezpečení práce s dětmi a mládeží, a jejich volný čas. Jednalo se o zimní a letní tábory, jednodenní či vícedenní akce, dovybavení materiálu pro družstva mladých hasičů, zahraniční spolupráci atd. V rámci státní podpory sportu byla udělena dotace na program č. 5 a 6 v celkové výši 7 320 000 Kč. Finance se použily na podporu realizace sportovní, organizační a obsahové činnosti spolku, na zajištění Mistrovství světa v požárním sportu konané v Ostravě (SH ČMS, 2017).

Následující 2 roky se dotace od MV ČR pohybovala kolem 8 000 000 Kč. V roce 2019 se částka zvýšila o necelých 17 000 000 Kč, tudíž se jednalo o dotaci ve výši 24 610 800 Kč. Následující roky až do současné doby se částka pohybuje kolem 24 000 000 Kč a 25 000 000 Kč. Dotace poskytované od MŠMT ČR jsou až do současnosti ve výši přibližně 22 000 000 Kč. Získané peníze ze státní podpory sportu činily roku 2017 6 624 177 Kč, což je téměř o milion korun méně než předešlý rok. Od roku 2018 se prostředky z této dotace začaly používat i na zajištění účasti reprezentace na vrcholných akcích ve světě. Celková částka obdržená od státní podpory sportu v tomto roce činila 8 096 000 Kč. V dalším roce tomu bylo podobně. S rokem 2020 se pojí začátek financování samotné přípravy reprezentace na vrcholných světových akcích a zároveň pokles financí z této oblasti o téměř 200 000. Rok 2021 přináší novou formu státní podpory sportu, a to od Národní sportovní agentury, kdy se suma stále pohybovala kolem 7 800 000 Kč. Z toho se 2 227 368 Kč věnovalo na sportovní vybavení pro reprezentační týmy ČR v hasičském sportu. O rok později se dotace zvedla na 9 368 203 Kč (SH ČMS, 2017; SH ČMS, 2018; SH ČMS, 2019; SH ČMS, 2020; SH ČMS, 2021; SH ČMS, 2022; SH ČMS, 2023).

6 ANALÝZA SOUČASNÉHO STAVU AKTUÁLNÍCH PROBLÉMŮ

6.1 Kapitola k vývoji požárního sportu v Rusku a Česku

Požární sport v Rusku vznikl v roce 1937. V Česku se pořádaly různé typy soutěží s prvky z hasičského povolání už od roku 1947, avšak o vznik požárního sportu u nás se postaral pan Stoklásek roku 1967. V Rusku kolem roku 1967 probíhal bouřlivý rozvoj požárního sportu. Byla vytvořena metodika tréninkového procesu, která odpovídala požadavkům teorie fyzického rozvoje. Zavedla se také celoroční příprava pro sportovce, vytvořily se sekce požárního sportu, k profesionálním hasičům se přidali dobrovolní hasiči a aktivně se pracovalo na výchově sportovců nebo na propagaci samotného sportu. V tu dobu už vznikala spousta sportovišť a stadionů pro požární sport, cvičné věže nebo specializované kryté haly, které umožňovaly trénování i v zimním období. V současné době má přes 60 základen pro požární sport. Česko má pouze 2 kryté věže, tréninky probíhají na atletických stadionech a speciálních sportovišť pro požární sport také není mnoho. Už v roce 1968 v Rusku zavedly vhodné plastové přilby, lehký oblek a nový kovový hákový žebřík. V Česku se o 4 roky později nejprve přešlo z těžkých kovových přileb na laminátové a k plastovým přilbám se dostali až o několik desítek let poté. V roce 1979 se zavedl požární sport i u dobrovolných hasičů. O 21 let později, tedy od roku 2000 se soutěží zúčastňovali profesionální hasiči, dobrovolní hasiči, a i dobrovolné hasičky. O dva roky později se česká reprezentace mužů zúčastnila prvního mistrovství světa v požárním sportu, které se konalo v Rusku. Česká reprezentace žen se zúčastnila až 2. ročníku mistrovství světa, a to v roce 2015. Ruská reprezentace žen o rok dříve. V České republice se reprezentace skládá z profesionálních a dobrovolných hasičů. Všichni členové reprezentace musí trénovat ve svém vlastním volnu a v rámci stráveného času na soustředění a mezinárodních soutěží se ze svého zaměstnání musí uvolňovat. Slabá finanční odměna je pouze za umístění na mistrovství světa za 1.-3. místo. Česká reprezentace má zajištěny trenéry, maséry apod., avšak ostatní týmy v požárním sportu takové možnosti nemají. Česká republika (ČR) má v požárním sportu téměř 10 000 jen trenérů a instruktorů. V Rusku je tento počet mnohonásobně větší.

6.2 Kapitola k první výzkumné otázce

V první výzkumné otázce bylo za úkol zjistit, jaký je rozdíl v úspěšnosti na Mistrovství světa českého týmu mužů a žen v požárním sportu v porovnání s ruským týmem za posledních 10 resp. 5 let. S výsledky českého a ruského týmu z mistrovství světa byl porovnán reprezentační tým Slovenska, jelikož je tento stát na stejné úrovni v profesionalitě jako ten český. Od roku 2002 do

roku 2023 získal český reprezentační tým mužů za celkové vítězství jen o jednu medaili méně než tým z Ruska. Slovenský tým mužů nezískal ani jednu medaili za celkové vítězství. Od roku 2015 do roku 2023 získal český reprezentační tým žen za celkové vítězství o 3 medaile méně než ruský reprezentační tým žen. Slovenský tým žen nezískal ani jednu medaili za celkové vítězství.

Světové rekordy v požárním sportu také nasvědčují o tom, že se Česká republika řadí mezi světovou špičku v tomto sportu. V mužské kategorii drží česká reprezentace 2 světové rekordy, zbylé 3 drží ruská reprezentace. U mládežnického týmu mužů drží česká reprezentace 2 světové rekordy a ruská reprezentace také 2. Mezi mládežnickými týmy žen je to stejné jako mezi mládežnickými týmy mužů. 2 světové rekordy v požárním sportu drží také český národní tým chlapců, o zbylé se dělí Rusko a Bělorusko.

Tým dorostenců získal z 10 zúčastněných mistrovství světa v požárním sportu celkem 6 medailí za celkové umístění. Tým dorostenek získal celkem 5 medailí z 6 zúčastněných mistrovství světa v požárním sportu za celkové umístění. I tady můžeme vidět značné úspěchy našich reprezentantů v požárním sportu.

Podle výsledků se česká reprezentace mužů na Mistrovství světa v požárním sportu mezi lety 2010 až 2019 průměrně umisťovala na 2.-3. místě. Reprezentační tým z Ruska se v těchto letech na Mistrovství světa v požárním sportu průměrně umisťoval také na 2.-3. místě. Česká reprezentace žen se na Mistrovství světa v požárním sportu od roku 2015 do roku 2019 průměrně umisťovala na 2. místě. Národní ženský tým z Ruska se od roku 2015 do roku 2019 průměrně umisťoval na 1. místě.

6.3 Kapitola k druhé výzkumné otázce

Druhá výzkumná otázka se vztahovala k počtu registrovaných dětí v požárním sportu u dobrovolných hasičů v České republice. Jsou zde uvedena data od roku 2016 do roku 2022 u dětí ve věku 3-5 let, 6-14 let a 15-17 let. Nejvyšší počet zaregistrovaných dětí v požárním sportu byl v roce 2018, a to 64 485, kdy se zároveň podařilo překonat hranici 13 000 zaregistrovaných dětí ve věku 15-17 let. Registrovaných dětí v požárním sportu v České republice za rok 2022 je celkem 62 935. Z tohoto počtu tvoří 66% chlapců a 34% dívek. Vidíme zde značnou převahu chlapců, ale také zájem dívek, i přesto, jak technicky náročný sport to je.

6.4 Kapitola ke třetí výzkumné otázce

Třetí výzkumná otázka vyplývá z druhé výzkumné otázky, ve které se mělo zjistit, zda dochází ke zvýšení členské základny dětí v požárním sportu u dobrovolných hasičů v České republice. Zde se také uvádějí data od roku 2016 do roku 2022. Prvním rokem, kdy se poprvé

překonala hranice 60 000 dětí v celkovém počtu, byl rok 2018. Nejvyšší počet zaregistrovaných dětí byl v roce 2019, a to 64 485. Po covidové pandemii čísla celkového počtu zaregistrovaných dětí v požárním sportu klesla o několik tisíc, ale i přesto se jeho počet za posledních 7 let opět zvyšuje a je zde vidět znatelný zájem o tento sport i u těch nejmenších.

Dále se pracovalo s daty od roku 1995 do roku 2022, kde se porovnávala členská základna mezi dětmi od 3 do 17 let a mládeží od 19 do 26 let. Lze vidět, že rok 2010 byl zatím nejpočetnějším rokem v počtu zaregistrovaných členů mládeže v požárním sportu u dobrovolných hasičů v České republice. Avšak při součtu obou těchto kategorií můžeme vidět v roce 2016 a 2019 nejvyšší počet členů, který se blížil ke 100 000 hranici. Součet členů těchto kategorií je aktuálně 94 483 a nadále stoupá.

6.5 Kapitola ke čtvrté výzkumné otázce

Ve čtvrté výzkumné otázce jsme pracovali s údaji o celkovém počtu zaregistrovaných mužů a žen v požárním sportu u dobrovolných hasičů v České republice. V současné době je zaregistrováno 52 102 dospělých hasičů v požárním sportu u dobrovolných hasičů. Z toho 38 297 tvoří muži a 13 805 tvoří ženy. Procentuálně lze vyjádřit, že 74% se skládá z mužů a 26% z žen. Zde můžeme vidět značnou převahu mužského pohlaví. Avšak i přes technicky náročný sport, dokonce více než je tomu v dětské kategorii, projevují zájem i ženy a také je to dobrý základ k tomu, přiblížit jim práci hasičů a přilákat je k zaměstnání profesionální hasičky.

K této výzkumné otázce jsem také přidala přehled členů, a z toho aktivních sportovců u 3 nejpočetnějších sportů za rok 2022. Jedná se o 2 profesionální sporty (fotbal a atletika) a 1 amatérský (požární sport). Požární sport se v tomto žebříčku řadí na 2. místo a můžeme vidět také převahu aktivních sportovců u požárního sportu nad aktivními sportovci v atletice, o které se říká, že je královna sportu.

6.6 Kapitola k financím v požárním sportu v ČR

V této části bakalářské práce jsem se zaměřila na financování požárního sportu od roku 2016 do roku 2022. Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska (SH ČMS) získává dotace ze 3 organizací, s tím, že Národní sportovní agentura se přidala až v roce 2021, což je dle mého názoru o hodně později, než je tomu u jiných sportů. Od roku 2016 do roku 2022 se dotace od Ministerstva vnitra ČR (MV ČR) zvýšila téměř o 17 000 000 Kč, avšak tato suma se nevztahuje pouze na požární sport, ale především na chod sborů dobrovolných hasičů jako celku. Přesná částka pro požární sport z této oblasti bohužel není dohledatelná a nemůžeme stanovit přesnou výši. Dotace od MŠMT ČR, které jsou přidělovány dětem se od roku 2016 do roku 2022 zvedly

přibližně o 700 000 Kč. Finance získané od Státní podpory sportu se od roku 2016 do roku 2022 zvedly přibližně o 2 000 000. Dotace, které jsou přidělovány hasičům na požární sport, se pohybují v nedostatečné výši vzhledem k tomu, jak je tento sport náročný, co se týká potřebné techniky apod.

7 NÁVRHY PRO ROZVOJ OBORU

Návrhy, které jsou prezentovány v této kapitole, jsou záměrně děleny do svou částí, a to do části zaměřenou na samotnou oblast požárního sportu a do oblasti rozvoje oboru ochrany obyvatelstva

7.1 Návrhy pro rozvoj v oblasti požárního sportu

1. Věnovat větší finanční podporu pro požární sport. Požární sport je důležitou součástí naší komunity, která nejenže poskytuje zábavu a soutěživost, ale také přispívá k bezpečnosti a připravenosti našich obyvatel. Nicméně, tento sport často nedostává dostatečnou finanční podporu, což omezuje jeho růst a rozvoj. Navrhuji proto, aby byla vyčleněna větší finanční podpory pro požární sport. Tato podpora by mohla být využita na nákup nového vybavení, výcvik a vzdělávání sportovců a pořádání více soutěží a událostí. Tím by se velmi pravděpodobně nejen zvýšila viditelnost a popularita tohoto sportu, ale také by se zlepšila připravenost a schopnost našich hasičů reagovat na mimořádné události. Navrhuji, aby tato finanční podpora pocházela z veřejných i soukromých zdrojů. Veřejné zdroje by mohly zahrnovat granty a dotace od místních, regionálních nebo národních vlád. Soukromé zdroje by mohly zahrnovat sponzorství od místních podniků, darů od jednotlivců nebo prostřednictvím fundraisingových akcí. Domnívám se, že tato finanční podpora by měla pozitivní dopad na požární sport a na naši komunitu jako celek. Tento návrh je prvním krokem k dosažení tohoto cíle a vyzýváme všechny zainteresované strany, aby se k nám připojily v našem úsilí podpořit a rozvíjet požární sport.
2. Vybudování více specializovaných sportovišť pro požární sport. V rámci mé bakalářské práce navrhuji vybudování více specializovaných sportovišť pro požární sport. Tento návrh vychází z mého přesvědčení, že požární sport je nejen důležitý pro fyzickou připravenost a odborné dovednosti hasičů, ale také pro budování týmového ducha a posilování komunity. V současné době existuje nedostatek specializovaných sportovišť pro požární sport, což omezuje možnosti pro trénink a soutěže. Mým cílem je navrhnout řešení, které by umožnilo větší dostupnost těchto zařízení a zároveň by zohlednilo specifické potřeby a požadavky požárního sportu. Plánování a výstavba těchto sportovišť by měla zahrnovat širokou škálu aspektů, včetně bezpečnosti, dostupnosti, multifunkčnosti a udržitelnosti. Také je důležité zvážit možnosti pro další rozvoj a rozšíření těchto zařízení v budoucnosti. Věřím, že tento návrh přinese řadu

přínosů. Nejenže by to zlepšilo tréninkové podmínky pro hasiče a zvýšilo úroveň požárního sportu, ale také by to mohlo přilákat více lidí k tomuto sportu a posílit povědomí o důležité roli, kterou hasiči hrají v naší společnosti.

3. Utvoření sportovních a vzdělávacích kempů pro zdokonalování jednotlivých disciplín v požárním sportu. V rámci mé bakalářské práce navrhuji utvoření sportovních a vzdělávacích kempů pro zdokonalování jednotlivých disciplín v požárním sportu. Tento návrh je motivován potřebou poskytnout hasičům a sportovcům specializované prostředí, kde by mohli zdokonalovat své dovednosti a techniky. Tyto kempy by měly být navrženy tak, aby poskytovaly komplexní tréninkový program, který pokrývá všechny aspekty požárního sportu, od fyzické kondice a technických dovedností až po taktiku a strategii. Každý kemp by měl také zahrnovat vzdělávací moduly, které se zaměřují na bezpečnost, první pomoc a další relevantní témata. Kromě toho by tyto kempy měly být otevřeny pro všechny úrovně dovedností, od začátečníků až po pokročilé sportovce, a měly by nabízet personalizované tréninkové plány, které odpovídají individuálním potřebám a cílům každého účastníka. Domnívám se, že tímto způsobem by tyto kempy mohly přispět k rozvoji požárního sportu, zvýšení úrovně výkonu a bezpečnosti hasičů a posílení společenství kolem tohoto sportu.
4. Zavedení profesionálních týmů utvořených z úspěšných jednotlivců. Tento návrh je motivován potřebou poskytnout platformu, kde by úspěšní jednotlivci mohli sdílet své dovednosti a zkušenosti, a zároveň by mohli společně dosahovat vyšších cílů. Tyto týmy by měly být složeny z jednotlivců, kteří prokázali vynikající dovednosti a výkony v různých disciplínách požárního sportu. Každý člen týmu by měl mít možnost přispět svými jedinečnými dovednostmi a zkušenostmi k celkovému úspěchu týmu. Domnívám se, že tímto způsobem bychom mohli vytvořit silné a efektivní týmy, které by mohly dosáhnout vynikajících výsledků v soutěžích a zároveň by mohly přispět k rozvoji požárního sportu jako celku.

7.2 Návrhy pro rozvoj vzdělávání obyvatelstva

1. Propagování samotného požárního sportu a jeho úspěchů na veletrzích či v prostorách obchodních domů. Tento návrh vychází z malého povědomí veřejnosti o úspěšnosti požárního sportu v České republice. Zaměřila by se místa s dosahem velkého počtu lidí, a úkolem by bylo obeznámit širokou veřejnost o kvalitě požárního sportu České republiky, jeho postavení na světové úrovni a početnosti členské základny. Požární sport je propagován například v krátkých relacích v televizním

kanálu, avšak jeho dosah je nedostačující. Domnívám se, že by tato forma propagace mohla být prospěšná pro požární sport.

2. Výuka či přednášky ve školách. V rámci mé bakalářské práce navrhuji rozšířit povědomí dětí a mladistvých ve školách v rámci výuky jednotlivého předmětu či pořádáním přednášek na jednotlivých školách. Úkolem by bylo přiblížit kvalitu požárního sportu České republiky a obeznámit je o mládežnických týmech, do kterých se můžou také zařadit a reprezentovat sbor a obec. Dále jim přiblížit atraktivitu a využitelnost požárního sportu, vzdělávacích programů a ostatních společenských aktivit. Domnívám se, že by to bylo nápomocno k rozšíření povědomí o požárním sportu.

8 ZÁVĚR

Tato bakalářská práce se zabývala problematikou na téma „Možnosti a způsoby realizace požárního sportu.“ Byla rozdělena na dvě části. Teoretickou část a historický vývoj. V teoretické části jsem se zaměřila na popis požární ochrany, požárního sportu, stručnou historii požárního sportu, disciplíny požárního sportu a financování požárního sportu.

Praktická část obsahovala historický vývoj požárního sportu v České republice a v Rusku, analýzu úspěchů reprezentačních týmů České republiky v požárním sportu, analýzu registrovaných dětí a dospělých v požárním sportu u dobrovolných hasičů a rozbor finanční podpory požárního sportu. Díky získaným výsledkům se podařilo splnit cíle této bakalářské práce a následně byly navrženy změny pro zlepšení této problematiky.

Na základě získaných výsledků lze konstatovat, že na to, jak rozdílné podmínky a možnosti má v požárním sportu Česká republika oproti Rusku, si naše země vede velmi dobře. A pokud bychom byli na stejné úrovni a prosadil by se u nás požární sport jako profesionální sport, je velmi pravděpodobné, že bychom tomuto sportu ve světě kralovali. Je také možné říci, že má tento sport velmi početnou základnu aktivních sportovců, ve které najdeme především mužské, ale i ženské zastoupení. Avšak za nedostatečné můžeme považovat financování požárního sportu. Návrhy, které by tuto problematiku mohly vyřešit nebo sloužit jako podklady ke zlepšení, jsou zmíněny v kapitole 7.1 a 7.2.

9 SOUHRN

Tato bakalářská práce byla zaměřena na „Možnosti a způsoby realizace požárního sportu“ a obsahuje teoretickou část a historický vývoj.

V přehledu poznatků byla pozornost zaměřena na obecný popis požární ochrany, požárního sportu, historie požárního sportu, disciplín požárního sportu a financování požárního sportu.

Praktická část, formou historické metody, obsahovala vznik a vývoj požárního sportu České republiky a Ruska, spolu s úspěchy reprezentačních týmů České republiky, počtem registrovaných dětí a dospělých v požárním sportu u dobrovolných hasičů, a financováním požárního sportu.

Získané výsledky byly v této bakalářské práci okomentovány, hodnoceny a následně byly navrženy způsoby, jak tuto problematiku zlepšit.

10 SUMMARY

This bachelor thesis was focused on "Possibilities and ways of realization of fire sport" and contains theoretical part and historical development.

In the review of knowledge, the focus was on a general description of fire protection, fire sport, the history of fire sport, the disciplines of fire sport and the financing of fire sport.

The practical part, in the form of historical method, included the origin and development of fire sport in the Czech Republic and Russia, along with the achievements of the national teams of the Czech Republic, the number of registered children and adults in fire sport in volunteer firefighters, and the financing of fire sport.

The results obtained in this bachelor thesis were commented, evaluated and subsequently ways to improve this issue were suggested.

11 REFERENČNÍ SEZNAM

Andráško, P. (2019). *Nejtvrdší, hasič vyhrává. Tohle je extrémní závod, ve kterém excelují i Češi.* Retrieved 26.2.2024 from World Wide Web: https://www.redbull.com/cz-cs/pozarni-sport-nejtvrdsi-hasici-toughest-firefighter-alive-soutez-o-co-jde-tfa

Andráško, P. (2020). Český „superhasič" má na kontě rekordy i titul MS. Jak se dostal na vrchol? Retrieved 15.2.2024 from World Wide Web: https://www.redbull.com/cz-cs/hasic-dan-klvan-pozarni-sport-urban-rekord-ms-rozhovor

ContextMinds. Retrieved 20.3.2024 from World Wide Web: https://app.contextminds.com/?m=rdBkv

Český atletický svaz. (2022). *Výroční zpráva za rok 2022*. Retrieved 2.3.2024 from World Wide Web: https://www.atletika.cz/storage/Attachment_File/96001-98000/7dbb82b7-e5b4-43df-8627-af9685295614_file_vyrocni-zprava-cas-za-rok-2022.pdf

FAČR. (2021). *Výroční zpráva za rok 2021*. Retreived 1.3.2024 from World Wide Web: vyrocni-zprava-facr-za-rok-2021 (1).pdf

Firesport. (2024). *Hasičské ligy*. Retrieved 25.2.2024 from World Wide Web: https://www.firesport.eu/

Hasičský záchranný sbor České republiky. (2018). *Disciplíny požárního sportu*. Retrieved 23.2.2024 from World Wide Web: https://www.hzscr.cz/clanek/discipliny-pozarniho-sportu.aspx?q=Y2hudW09NQ%3d%3d

Hasičský záchranný sbor České republiky. (2012). *Mistrovství republiky v požárním sportu.* Retrieved 24.2.2024 from World Wide Web: https://www.hzscr.cz/clanek/mistrovstvi-republiky-v-pozarnim-sportu-mistrovstvi-republiky-v-pozarnim-sportu.aspx

Hasičský záchranný sbor Ceske republiky. (2018). *Požární sport*. Retrieved 1.3.2024 from World Wide Web: https://www.hzscr.cz/clanek/pozarni-sport-439064.aspx?q=Y2hudW09MQ%3d%3d

Hroch, M. (1983). *Úvod do studia dějepisu IV.: Metody historikovy práce*. Státní pedagogické nakladatelství.

Krpec, P. (2024). Řízený rozhovor.

Kulhavý M. (2010). *Metodika plnění disciplín požárního sportu*. Ostrava

Minarský, A. (2007). *Mistrovství světa v požárním sportu 2006: Teherán, Irán: reprezentační družstvo českých hasičů na 3. mistrovství světa v požárním sportu.* Fireart.

Minarský, A. (2005). *Náš požární sport na hasičských olympiádách CTIF: 1973-2005.* Karlovy Vary

Ministerstvo vnitra-generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR. (2001). Stručný průřez historií hasičů v českých zemích: hasiči a záchranáři na přelomu tisíciletí. Praha.

Sbírka interních aktů řízení generálního ředitele Hasičského záchranného sboru České republiky. (2018). *Pravidla požárního sportu*. Retrieved 25.2.2024 from World Wide Web: https://www.hzscr.cz/clanek/pozarni-sport-439064.aspx?q=Y2hudW09MQ%3d%3d

Sbírka interních aktů řízení generálního ředitele Hasičského záchranného sboru České republiky. (2015). *Pravidla soutěže v disciplínách TFA.* Retrieved 27.2.2024 from World Wide Web: https://sport.dh.cz/images/Dokumenty/sport/TFA/pravidla-tfa-2015.pdf?fbclid=IwAR16ty1HT81b9dnwW--9ds3JsALnVsvabx8FypZDVufZNLc0LfOIhZfLQSY

SDH Nevojice. (2020. *Definice a historie*. Retrieved 5.3.2024 from World Wide Web: https://sdhnevojice.cz/2020/10/definice-a-historie/

SDH Nevojice. (2020). *Disciplíny*. Retrieved 27.2.2024 from World Wide Web: https://sdhnevojice.cz/2020/10/discipliny/

Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska. (2024). *Dotace.* Retrieved 25.2.2024 from World Wide Web: https://www.dh.cz/index.php/ekonomika/dotace

Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska. (2011). *Směrnice hasičských sportovních soutěží pro muže a ženy*. Retrieved 24.2.2024 from World Wide Web: https://sport.dh.cz/images/Dokumenty/sport/dokumenty/smernice2012.pdf

Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska. (2022). *Směrnice hry Plamen – metodická pomůcka pro vedení a instruktory kolektivů mladých hasičů a trenéry sportovních oddílů mládeže.* https://mladez.dh.cz/images/Dokumenty/mladez/Plamen/smernice-plamen/smernice-plamen-2022.pdf

Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska. (2017). *Výroční zpráva 2016*. Retrieved 3.3.2024 from World Wide Web: https://www.dh.cz/images/Dokumenty/vyrocni-zprava/2016/VZ_2016_web.pdf

Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska. (2018). *Výroční zpráva 2017*. Retrieved 3.3.2024 from World Wide Web: https://www.dh.cz/images/Dokumenty/vyrocni-zprava/2017/VZ_SHCMS_jednostrany_2018_WEB.pdf

Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska. (2019). *Výroční zpráva 2018*. Retrieved 3.3.2024 from World Wide Web: https://www.dh.cz/images/Dokumenty/vyrocni-zprava/2018/VZ_2018_velka_web.pdf

Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska. (2020). *Výroční zpráva 2019*. Retrieved 3.3.2024 from World Wide Web: https://www.dh.cz/images/Dokumenty/vyrocni-zprava/2019/zprava_A4_2019_final.pdf

Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska. (2021). *Výroční zpráva 2020*. Retrieved 3.3.2024 from World Wide Web: https://www.dh.cz/images/Dokumenty/vyrocni-

zprava/2020/VZ_SHCMS_2020_NAHLED.pdf

Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska. (2022). *Výroční zpráva 2021*. Retrieved 4.3.2024 from World Wide Web: https://www.dh.cz/images/Dokumenty/vyrocni-zprava/2021/web_vz-2021_SH-CMS_1stranky_final.pdf

Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska. (2023). *Výroční zpráva 2022*. Retrieved 4.3.2024 from World Wide Web: https://www.dh.cz/images/Dokumenty/vyrocni-zprava/2022/vz-2022_SH-CMS_online.pdf

Sdružení sportovních svazů České republiky. (2021. *Zlato a stříbro ze štafet!* Retrieved 25.2.2024 from World Wide Web: https://www.sporty-cz.cz/zlato-a-stribro-ze-stafet/

Szaszo, Z. (2010). *Stručná historie profesionální požární ochrany v českých zemích.* Praha – Ministerstvo vnitra – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky.

Ščerbakov, M. A. (1963). *Požarno-prikladnoj sport*. Moskva

Škodová, B. (2014). *Metodika disciplíny požární útok.* Česko.

The international sport federation of firefighters and rescuers. (2024). *Records*. Retrieved 8.3.2024 from World Wide Web: https://interfiresport.com/docs/

The international sport federation of firefighters and rescuers. (2024). *The statistics of the World Championship in fire and rescue (fire-applied) sport*. Retrieved 8.3.2024 from World Wide Web: https://interfiresport.com/docs/

Uhrák, J. (1988). *Požiarnický Šport-Metoda, historka a současnosť.* Slovensko.

Ústřední orgán československého svazu požární ochrany. (1968) *Požární ochrana*. Praha.

Ústřední správa státního požárního dozoru československý svaz požární ochrany. (1954). *Podklady k závěrečnému kolu celostátní soutěže požárních družstev 1954*. Praha.

Ústřední správa státního požárního dozoru československý svaz požární ochrany. (1954). *Směrnice celostátní soutěže požárních družstev na rok 1954*. Praha.

Ústřední správa státního požárního dozoru československý svaz požární ochrany. (1953). *Směrnice pro celostátní soutěže požárních sborů na rok 1953*. Praha.

Veličko, V. M., Timošenko, S. I. & Pankov, J. I. (1989). *Současný požární sport*. Moskva.

Vyhláška č. 328/2001 Sb., o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému. (2001). Retrieved 25.2.2024 from World Wide Web: https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-328

Vyhláška č.247/2001 Sb., o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany. (2001). Retrieved 23.2.2024 from World Wide Web: https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-247

Vyhláška č.246/2001 Sb., o požární prevenci. (2001). Retrieved 22.2.2024 from World Wide

Web: https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-246

Zákon č.320/2015 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů. (2015). Retrieved 12.2. 2024 from World Wide Web: https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2015-320

Zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů. (2003). Retrieved 27.2.2024 from World Wide Web: https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2003-361

Zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně (1985). Retrieved 26.2.2024 from World Wide Web: https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1985-133#

Zounek, J., & Šimáně, M. (2014). *Úvod do studia dějin pedagogiky a školství: kapitoly z metodologie historicko-pedagogického výzkumu* (1.). Masarykova univerzita.

11.1 Seznam obrázků

Obrázek 1 Schéma soutěžních kategorií podle pravidel požárního sportu
Obrázek 2 Výstup do 4. Podlaží cvičné věže
Obrázek 3 100 metrů s překážkami, muži
Obrázek 4 4. Úsek štafety u mužů, hašení
Obrázek 5 Požární útok, muži
Obrázek 6 Procentuální zastoupení chlapců a dívek v požárním sportu dobrovolných hasičů z roku 2022
Obrázek 7 Celkový počet registrovaných dětí v požárním sportu dobrovolných hasičů od roku 2016-2022
Obrázek 8 Vývoj registrovaných dětí a mládež a požárním sportu dobrovolných hasičů od roku 1995-2022
Obrázek 9 Procentuální zastoupení mužů a žen v požárním sportu dobrovolných hasičů v roce 2022

11.2 Seznam tabulek

Tabulka 1 Úspěchy mužské reprezentace na ME a MS v požárním sportu
Tabulka 2 Počet získaných medailí za celkové umístění na ME a MS v požárním sportu v kategorii mužů
Tabulka 3 Průměrné umisťování české a ruské reprezentace mužů na MS v požárním sportu
Tabulka 4 Úspěchy ženské reprezentace na MS v požárním sportu
Tabulka 5 Průměrné umisťování české a ruské reprezentace žen na MS v požárním sportu
Tabulka 6 Počet získaných medailí za celkové umístění na MS v požárním sportu v kategorii
Tabulka 7 Světové rekordy v hasičském a záchranářském sportu mezi muži
Tabulka 8 Světové rekordy v hasičském a záchranářském sportu mezi mládežnickými týmy mužů
Tabulka 9 Světové rekordy v hasičském a záchranářském sportu mezi mládežnickými týmy žen
Tabulka 10 Světové rekordy v hasičském a záchranářském sportu mezi chlapci
Tabulka 11 Celkový počet medailí české reprezentace dorostenců na MS

Tabulka 12 Celkový počet medailí české reprezentace dorostenek na MS
Tabulka 13 Počet registrovaných dětí v požárním sportu u dobrovolných hasičů v České republice
Tabulka 14 Počet registrovaných dětí a mládeže v požárním sportu u dobrovolných hasičů v České republice
Tabulka 15 Porovnání aktivních sportovců v požárním sportu s ostatními sporty z roku 2022